

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14 "
Pe o lună . . . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INȘERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
90 fleri.
Manuscripte nu se înapo-
lază.

Criza parlamentară din România.

București, 1 Ianuar 1912.

Am anunțat prin o scurtă informație, că opoziția atât din Cameră cât și din Senatul român, și-a depus în ședința de Sâmbătă mandatele. Actul este o lovitură constituțională, care pune într-o extraordinară situație guvernul și partidul dela putere. Corpurile Legiuitoare au rămas decomplicate cu 52 de locuri, guvernul rămas fără-control, suspendat în aier, redus de a governa numai cu majoritățile sale și lipsit de prezența constituțională a celui alt factor, care este opoziția.

Acestei hotărâri a opoziției i-a premers o luptă violentă în Camere pe chestiunea atitudinii guvernului în afacerea societății de tramwaye. Cetitorii noștri cunosc această afacere. Guvernul Carp, câteva luni după venirea sa la putere a nimicit statutele Societății de tramwaye, aprobate de guvernul anterior, pe motivul că n'ar fi conforme cu legea și a venit cu un nou proiect de statute pentru a-l impune Societății.

Societatea de tramwaye în restimp a făcut proces, înaintea tribunalului de Ilfov, proces care se află în curgere. Chestiunea adusă și la incinta tribunei parlamentare a dat loc la ciocniri foarte pătimase între guvern și opoziție, îndeosebi între guvern și opoziția liberală. D. Carp prim-ministru i-a aruncat partidului libe-

ral insulta că ar fi un partid nu de idei ci de afaceri, iar reprezentanții partidului liberal la Cameră și la Senat au răspuns cu asemenea violențe de limbaj, prim-ministrului și îndeosebi ministrului de interne d. Marghioloman, la acest atac. Intre asemeni împrejurări, raporturile normale între guvern și opoziție s'au turburat adânc, dând loc unei atmosfere încărcate și pline de patimi, cum demult n'a mai fost în corpurile legiuitoare române. Acțiunea opoziției liberale, interesată și în mod direct, a fost secundată și de cealaltă opoziție a partidului conservator-democrat, care și de altfel îi imputa guvernului că ar fi anticonstituțional, pentru violențele cu cari a făcut alegerile.

Punctul de vedere al opoziției în chestiunea tramwayelor, — care este și motivul retragerii sale — e că afacerea este numai de competența tribunalului, înaintea căruia se află și că prin urmare, legea propusă de guvern care desesizează justiția violează principiul de căpetenie din constituție și anume principiul că nimeni nu poate fi expropriat, decât în cazurile prevăzute de constituție și principiul că nimeni nu poate fi sustras dela judecătoria ce-i dă legea (art. 14 din Constituție.)

Dimpotrivă guvernul e de părerea că este în drept pe calea legiferării să desființeze statutele, pe cari le socotește păgubitoare pentru comuna București (ele au fost votate de către consiliul comunal liberal), ceea ce nu încheie recursul la tribunale dacă cineva se socotește lezat.

Sâmbătă, când, guvernul neținând

seamă de protestele opoziției, a depus noul proiect pentru funcționarea societății comunale de tramwaye, opoziția a răspuns, cu ultima armă pe care o au minoritățile — depunându-și mandatele.

La Cameră, șeful partidului conservator-democrat d. Take Ionescu, la Senat, șeful partidului liberal, d. Ion C. Brătianu, au citit textul aceleiaș declarații și au părăsit băncile.

Ieșită din corpurile legiuitoare opoziția și-a anuțat campania extraparlamentară, *campanie de răsturnare a guvernului*, în care scop a convocat pe 8 Ianuarie, în București un mare meeting a ambelor opoziții, cu delegați din țeara întreagă.

Ce va face guvernul? Iși va da demisia, ori va escrise alegeri nouă pentru completarea celor 52 de locuri vacante?

În practica vieții constituționale din țară se mai cunosc precedente la fel, când opoziția s'a retras din Camere. În 1883 opoziția s'a retras din parlament și guvernul a rămas încă cinci ani la putere. În 1895 însă când opoziția liberală condusă de d. Sturza s'a retras, cinci luni după aceasta guvernul conservator a fost silit să se retragă.

În orice caz situația guvernului dlui Carp, a devenit foarte critică și ținând cont de puterea ambelor opozițiuni, cât și de organizarea cam slabă a partidului conservator, e prea probabil că, cabinetul dlui Carp nu va putea mult rezista.

Temperamentul masselor electorale în România e viu și mobil, strada când este acolo pusă în acțiune își are rolul ei

Tovarășii.

S'au întâlnit așa ca 'ntr'o nântămplare
Pășind încet pe drumul lung de țară
Prin colbul răscolit de vântul toamnei,
Și năntând pe drumul lung de țară
Și-au povestit viața lor amară.

...Târziu, au tras la casa cea dintâie:
In colț la crișma veche din răsruce,
Au târguit un păhărel de băutură...
Și'n colț la crișma veche din răsruce
S'au prins tovarășii buni și frați de cruce...

In noapte s'au pornit apoi pe lună
Cu sărențele legate strins în spate,
Nici ei nu știu pe unde s' și unde?
...Cu sărențele legate strins în spate
Urși să bată drumuri nevisate...

...Ajunși, la casa cea dintâie 'n cale
Iși târguesc un păhărel de băutură
Cu pătre bani păstrați într'o năframă...
Iși târguesc un păhărel de băutură
Și și stămpără grumazul de arsură...

Și iar pornesc pe drumul lung de țară
Sărențoși, flămânzi, de-apururi fără nume,
Cu gândul duși, la casa cea dintâie,
Sărențoși, flămânzi, de-apururi fără nume
Dar ceș mai fericiți copii din lume!!

T. Murășanu.

In voia soartei.

— Note de drum. —

De C. Georgescu-Munteanu.

19 Iunie.

Era soarele răsărit de-abinelea, când ciocănituri tainice în geamul dela odăița mea, mă treziră din somn. Odăița era plină de lumină; din grădina se auzia ciripitul păsăricelor printre ramurile înfrunzite ale vișinilor cu fructe date în copt... În grabă mi-am strins cele câteva lucruri trebuitoare și am luat-o pe jos domol către gară. În învălmășoala din gara mare, cu vuietul acela ce-ți străpunge urechile, m'am trezit de-abinelea. Apoi, puțin după aceea, aștept fără de nici o grijă, liniștit, într'un compartiment de clasa a doua, mașina cu sforțări uriașe, ca un om obosit de muncă și încă dormic de ea, încep să și tragă șiragul de vagoane roșcate, cu ferestru deschise, cu capete severe în afară, în bătaia vântului de vară, plin de mireasma fâmetelor de curind cosite, a grinelor coapte, a pământului ud de curind. Și m'am simțit nu știu cum atunci, dus așa departe, pe aripi nevăzute, visător, cu pleoape aproape închise, adormit apoi încetul cu încetul, în vreme ce ciocărlia se înalță voioasă drept în sus, din grăul copt, în vreme ce sumedenia de rîndunele tăia ca o navă undele mării, atmosfera curată a dimineții aceleia de vară, în ciripiri prelungi și vesole... M'am trezit târziu și privirile îndreptate spre fereastra încă deschisă îmi fură stăvilite de dealurile încununete de verdeată, înalte, cu vârful ascuțite în sus spre cerul albastru nepătat.

Ici și colo, sârăia câte o dungă roșcată de dealuri, iar aproape de linia de fier ce se întinde departe ca două lame de cuțit, lucitoare în bătaia soarelui, — covorul de verdeată, smălțat de sumedenia de margarete, cuișoare și ciocoarea albastră ca cerul. Și mi-am simțit trupul înfiorat de mireasma aceasta nouă, curată, înviorătoare, ce pătrundea din plin, până în cele mai ascunse colțuri ale trupului meu.

Depart de verdeata fagilor măreți pata așa de plăcut ochilor albastrimea cerului, creia tablouri neînchipuit de frumoase, cu nepuțință de redat pe pânză sau din grai. Și trenul mergea și el par'că tot mai ușurel, înviorat de frumusețea asta nouă, de mireasma asta plăcută, mergea aproape de malul drept al Prahovei întinse, svăpăiată, asemănătoare unui copil răsătat în cântecul ei duios, ce noaptea pare de loagă, te-adoarme pe brațele lui acolo, pe covorul de iarbă verde cu floricele multe și neobosiți de noapte, cu coșăși veșnic la lucru. Ici și colo încep să răsără răslețite vârfurile înalte ale sondelor, apoi tot mai dese pierind una câte una în fuga trenului. Câmpina se apropie tot mereu, arătându-și tot mai mult bogăția ei, pe malurile Prahovei până departe, în sumedenia de sonde înegrite. În sfârșit în mirosul de păcură, a fumului necăcios, în sgomotul de fierărie și fluierături prelungi, prin mijlocul și ragurilor de vagoane, personalul răsuflă greoi în fața gării, împrejmuțată de salcâmi de abia mișcați, mai mult o înfiorare ce-ți gădilă plăcut obrazii...

În gară îmi ese înainte tatăl prietenului meu Baicu, vestit de acolo din orașul acela mare, plin de viață, de care în sfârșit sunt scăpat. Înveselit

determinant în menținerea ori răsturnarea dela putere a guvernelor.

Preziceri, firește se fac. În clubul partidului liberal, care în aceeaș seară, ținuse o ședință foarte cercetată, — una asemenea a avut loc și în clubul conservator-democrat — mai mulți fruntași întreținându-se cu membrii clubului, au spus acestora:

— Până la sfârșitul lui Ianuarie avem un guvern Take Ionescu.

Alegerea de mitropolit primat în România. Se anunță din București: Alegerea episcopului Timuș al Argeșului ca mitropolit primat, este definitiv hotărâtă; episcop al Argeșului va fi ales Teodosie Ploceșteanu, vicarul mitropoliei din București, iar locul de vicar va rămânea vacant până în Mai.

Episcop al Romanului va fi ales Calist Botoșeneanu, iar locul lui de arhieru va rămânea vacant până în luna Mai.

Locurile de arhieru vor fi împlinite prin numirile arhimandrișilor Scriban și Nazarie.

Circulara contelui Khuen-Héderváry La ministerul de interne au sosit din nou două răspunsuri la circulara în chestia votului universal.

Profesorii dela academia de drepturi din Erlau cer un vot universal, egal și secret pentru toți cei ce știu scrie și ceti. Peste 10 ani, numai pentru cei ce știu scrie și ceti — *ungurește*.

Liga culturală din Pressburg cere și ea votul universal pe seama celor cari știu scrie și ceti — *ungurește!* Dreptul electoral al alegătorilor condamnați pentru „agitație națională” — să se suspende pe un termen anumit.

Declarații de anul nou. Obiceiul vechiu de a saluta șefii partidelor cu prilejul noului an s'a urmat și de data aceasta. Declarațiile făcute, însă, nu vor provoca senzație. Tot ce s'a spus în aceste declarații a fost ținut în termeni generali.

Șeful guvernului, contele Khuen-Héderváry, a fost salutat din partea partidului guvernamen-

tal prin fostul ministru de justiție Plósz, care l-a asigurat că partidul muncii, cum în trecut așa și în viitor îi va da tot sprijinul întru restabilirea ordinii normale în parlament. În răspunsul său contele Khuen-Héderváry a mulțumit partidului pentru acest sprijin și și-a exprimat convingerea că partidul își va ajunge ținta.

Kossuth a fost salutat din partea partizanilor săi prin Gál Sándor. Kossuth, răspunzând, a rugat partidul să lupte înainte împotriva reformelor militare.

Justh a fost salutat din partea partizanilor săi prin telegrame, petrecând anul nou în provincie, pe moșia sa.

Audiența lui Tomassics. Din Viena se anunță: Banul Croației a fost primit ieri, Duminecă, în audiență de cătră Maj. Sa pentru a-i raporta despre situația politică din Croația.

La deschiderea dietei Croației Banul Croației va lua parte în calitate de *comisarius regius* și va face importante declarații.

Azi, Lumi, Banul Tomassics s'a întors la Agram.

Retragerea opoziției din Corpurile Legiuitoare Române.

— Ședința Camerei și a Senatului. —

București, 1 Ianuar.

În ședința de Sâmbătă a Corpurilor Legiuitoare Române s'a petrecut un act de extremă gravitate pentru actuala situație politică din țară: opoziția s'a retras depunându-și mandatele, atât din Cameră cât și din Senat. Ne ocupăm la loc de frunte cu acest act, aci ne mărginim a da, un rezumat a felului cum s'au petrecut lucrurile.

La Cameră.

La intrările Camerei se poate observa o mișcare febrilă, un control deosebit domnește față de public.

În tribune agitațiunea e vie și toată lumea discută evenimentul la ordinea zilei: retragerea opoziției din parlament.

dau mâna cu dânsul. În mers logănat, nepăsător, depănându-și încă — poate — gândurile și socotelile sale, mergem în spatele gării micuțe unde ne adastă brișca cu caii mărunți, dar voinici și iuți la mers.

Puțin după aceea și'n sdruncinături dese coborim o vreme, apoi urcușul, care ne face să ne dăm jos să neșurăm pe bieții cai... Sunt ceasurile 12 trecute și căldura se resimte și pe aici cu cât urcăm coasta dreaptă. După un cârd de vreme, ne urcăm de nou. Biciul lui Ion vizitiul cade din când în când leneș pe spinările cailor, care îndemnați de gură apoi, se întepenesc în picioarele subțiri și voinice urcând dealul plin de bolovani ce îngreuniază urcușul. Pe dreapta și pe stânga căsuțele sătucului Poiana răsar micuțe, afioase, din mulțimea pomilor cu fructe roșii ce fac să-ți lase gura apă. Dealul se face mai drept și glasul lui Ion cade acum în tăcerea prinzului ca din depărtări, de undeva:

Hii la coastă

Lapă proastă Hiii... Hiiiiii!... cu taica hii...

Și căluții urcă suflând greoi, cu șiroaie de nădușeală lucitoare în razele de soare, pe pielea roșcată. În vârful Poenii ne oprim o leacă să răsuflăm caii. De aci tabloul Câmpinei cu sumedenia ei de sonde se vede mai bine, coala mai aproape Prabhova cu albia mare dar aproape seacă, trece încă sglobie, săltând printre bolovani mari, șugund puternic; mai încolo pe un tăpșan se întinde sumedenia sondelor roșcate și înegrite de fum și păcură, par mai mult niște ruine și fără de vrere par'că le asemnuesc de aici de departe cu stâlpi de fier înroșiți ce mai arată că acolo în Bu-

cureștiul plin de lume a existat odată Luvru, mărețul palat, nimic de flacărele uriașe ce se înălțau jucătoare în noaptea aceea rece de iarnă. Și stând acum aici în vârful înalt al Poenii în fața sondelor, mi-a revenit în minte tabloul nimicirii Luvrului, mi-a revenit în gând icoana îndurerată a poetului Dimitrie Anghel, cel care a pățimit atât după urma acelei nimiciri...

A început apoi scoborișul. Brișca împiedecată cobora pe indelete coasta dreaptă pietruită; pe o margine coboritoare lină cătră apa mică, limpede a Proviței, pe alta cu dealurile drepte roșcate, pe ici și colo crăpate din care ies mămunchiuri de flori de câmp. De undeva se aude venind sunetul rar al talangei vitelor și din când în când tipătul vre-unui copilăș. Cerul nepătat, albastru deschis, prin atmosfera liniștită năbușitoare a jerei acesteia de vară câte o pasăre leneșă trece în sbor logănat departe, departe... Brișca trece scrișnind prin pietrișul încălzit de căldura zilei; de pe caii ce suflă greoi se ridică aburii deși... Intrăm pe sub un șirag de nucii cu împrejurimile pline de mireasmă ametoare. Lângă rădăcina bătrână și scorburoasă a unui nuc cu ramuri plecate aproape de pământ încărcate de fructe, o familie de țară odihnește de greul drumului; par tare obosiți, și când brișca noastră se oprește în sfârșit în dreptul lor la umbră, ei se ridică cu toții ne spun drept bună ziua „norocul” lui, ștergându-și în acelaș timp cu mâneca cămeșii sudoarea ce-i picură încă pe la tâmpile înălbite.

Nici o muncă nu-i ușoară

Ca vara la umbrișoară.

Ne spune rîzând moșneagul care pare dispus la vorbă ca tot românul și deosebite dela munte.

Când se deschide ședința, pe banca ministerială se află dnii P. P. Carp, Al. Marghiloman, Delavrancea și Arion.

Cea mai mare parte din membrii opoziției din Cameră se află față la ședință. Se așteaptă cu o vădită emoție momentul cetirei declarațiunei opoziției.

Retragerea opoziției.

Imediat după cetirea procesului-verbal, d. Olănescu dă cuvântul dlui Take Ionescu.

Dela locul său d. Take Ionescu se ridică și citește următoarea declarațiune:

„Opozițiunea a declarat încă dela începutul acestei sesiuni că situația creată de actualul guvern este anormală. Guvernul nu a ținut nici o socoteală de cuvintele rostite de noi.

Pe lângă violențele și corupțiunea din alegeri cari au dat actualului guvern caracterul unei stăpâniri de fapt, pe lângă fără de legile și abuzurile de putere, guvernul, prin declarațiunile și faptele sale din urmă, sapă iarăși temelile organizațiunei noastre de stat, așa cum au fost așezate prin Constituție.

Uzurparea puterii judecătorești prin legea adusă eri înaintea Adunării deputaților, care răpește dela tribunale un proces în curs de dezbateri și pretinde să o curme prin voturile unor majorități politice, nesocotește principiul separațiunii puterilor și desființează neatârănarea puterii judecătorești, principiu și neatârănare cari sunt garanția de căpetenie a dreptului fiecăruia și stăvilă în contra anarhiei.

Opera marilor generațiuni din ambele partide, cari cu atâta jertfă au așezat România modernă, este astfel primejduită.

Opoziția nu poate să aziste la o violare atât de îndrăzneată a Constituției și părăsește Corpurile legiuitoare, lăsând guvernului întreaga răspundere a urmărilor actelor ce se săvârșesc.”

În timpul citirei declarațiunei, majoritatea a încercat în două rânduri să vocifereze. În urmă, însă, vociferările au încetat și declarația a fost ascultată cu cea mai mare atențiune până la sfârșit.

De îndată ce a terminat d. Take Ionescu citirea declarațiunei, d-sa și membrii opozițiunei s'au sculat dela locurile lor și au părăsit Camera.

Majoritatea a vociferat și s'au auzit glasuri:

— Tramwayul! tramwayul!

Intrăm în vorbă. Cu, cuvinte întretăiate, îndurerat ne spune de căldura năpraznică ce te toropește, ce usucă și frunza porumbului... de câte și mai câte...

Intr'un târziu, caii acuma odihniți o iau pe drumul drept, prin pulberea ce se ridică deasă în urma noastră. Dintr'un frunziș încep a răsări căsuțe albe șindriluite, ou bătători largi și câinii hămăind răutăcios prim crăpăturile gardurilor, ori strecurându-se și ducându-ne până departe cu lătrături răgușite. Trece apoi satul; din treacă văd școala ridicată pe un delușel; e gătită de sărbătoare, cu ghirlande de frunze de stejar. Poimâne îi „Sân Petru”, cum îi spun ei, și serbează sfârșitul de an. Prin ferestrele deschise ies norii de praf și notele discordante, răgușite, ale unui cântec bătrânesc, de un moșneag aproape ce la sunetul clopoțelilor dela gatul cailor a scos capul printre cercevelele ducând din ochi brișca învăluită în praf până după colțul șoselii. Sălcii pletoase, bătrâne, scorburoase umbresc calea domolind puțințel din furia căldurii... Iacătă-mă și în Provițade-sus, nu mult după aceia și în fața unor case chipose, răsărite din sumedenia căruțelor curate — brișca se oprește în lătratul celor șase câni lațoși, mari și gureși... Mă dau în grabă jos din brișcă cu picioarele puțin amorțite de drumul lung, sărut mâna gazdei, — mama prietenului Baicu — mă vâr în ceata copiilor șgomotoși ce-au răsărit așa deodată când a intrat brișca în curte...

N'a trecut mult apoi și a început ca inserarea să cadă și peste sătucul de pe valea șerpuitoare a Proviței, cu pânza aceia albuie ce îmbrobodește treptat vârfulurile munților învecinați, apoi puțin câte puțin și sătucul. Pe ulița largă, pietruită,

Răspunsul dlui Carp.

S'a ridicat apoi prim-ministru d. P. P. Carp și ca răspuns la declarația citită de d. Take Ionescu, a spus următoarele:

Domnilor deputați!

Prin organul dlui Take Ionescu opoziția v'a citit un adevărat rechizitoriu contra guvernului.

Eu știu că cel ce rostește un rechizitoriu azistă și la apărarea celui învinuit.

A arunca o acuzațiune și a nu sta la discuție cu cel în contra căruia ai îndreptat-o este un procedeu nou, pe care nu vreau să-l calific, dar îl vedeți cât de puțin serios este.

Dacă lucrul în sine e regretabil și a fost altă dată calificat de liberali ca o dezertăciune, cauza pentru care această retragere are loc e atât de înjositoare (aplauze vii și prelungite) încât vă asigur că nici odată nu m'aș fi așteptat să văd în țara mea un asemenea spectacol.

D-lor părăsesc Camera ca să ducă lupta aiurea pe principii se fac revoluțiuni pe afaceri însă nu! (Lungi și prelungite aplauze.)

După retragerea membrilor opoziției, se reîntră în ordinea de zi.

Se repetă votul rămas nul în ședința de ieri asupra proiectului de lege pentru modificarea art. 27 din legea taxelor de petrol.

În urmă Camera trece în secțiuni spre a se ocupa cu legea tramwayelor.

La Senat.

Înainte de deschiderea ședinței toți senatorii discută evenimentul ce se așteaptă.

Senatorii opoziției au apărut în plin număr și se întretin cu d. Ionel Brătianu.

La deschiderea ședinței prezidată de d. Cantacuzino, a apărut în tribuna publică d. Take Ionescu, înconjurat de câțiva din deputații opoziției cari tocmai își depuseseră mandatele la Cameră.

D. Ionel Brătianu citește declarația pe care o citise d. Take Ionescu la Cameră.

Răspunsul dlui T. Maiorescu.

Domnilor Senatori!

Guvernul nu poate decât să-și exprime părerea de rău în fața atitudinii pe care a crezut de

cuvântă s'o ia opozițiunea... Nu știu cum s'o numesc?... Opozițiunea coalizată, opozițiunea unită.

Voci: Opoziția paralelă.

D. Titu Maiorescu: Opoziția paralelă dacă voiți.

Voci: Opoziția cointeresată.

D. Titu Maiorescu: ...Deși, după definiție, paralele sunt liniile cari nu se întâlnesc nici odată (aplauze) decât aci opoziția se întâlnește cel puțin de câte ori este vorba de un act negativ, de a nu lua parte la dezbaterile adresei și de a nu lua parte la lucrările parlamentului de acum înainte.

Argumentele pe care și-a sprijinit onor. d. Brătianu acest act, în numele opoziției paralele, vor fi spulberate în decursul dezbaterilor la Cameră și la Senat a chiar legii care a fost luată de pretext pentru acest act negativ. De altminterea atitudinea opoziției privește opoziția și este în răspunderea ei oarecum individuală, iar pe noi guvernul, și pe dv. majoritatea, întru cât susțineți acest guvern, pe noi ne privește răspunderea, nu de interesele numai ale unui singur partid, ori ale unor individualități, ci răspunderea pentru bunul mers al treburilor țării întregi. (Aplauze prelungite).

Munca noastră este în parte și formulată în direcțiunea în care înțelegem noi să fie luată prin proiectele de legi cari vi-s'au prezentat și legile cari în parte s'au înfăptuit pe temeiul cărora suntem noi aci, și ați fost și D-v. aleși.

Cred, că nu este cap luminat cunoscător și conștiințios, în această țară care să nu recunoască că aceste legi sunt alcătuite în bună conștiință și cu toată știința de care pot să dispună oamenii dela guvern, pentru binele... pentru binele cui? Pentru binele unui partid? Nici măcar pentru binele unor privilegiați dinăuntrul unui partid? Și mai puțin. Pentru binele obștesc, așa cum îl putem pricepe noi cu toții împreună. (Aplauze prelungite). Și răspunderea și datoria noastră ne dictează, ca acum să lucrăm cu Dv. împreună mai departe cu o îndoită energie. (Aplauze prelungite.)

Respingerea demisiilor.

D. G. Gr. Cantacuzino aduce la cunoștința Senatului demisia opoziției. Se pune la vot admiterea sau respingerea demisiilor.

Senatul a respins demisiile cu 60 voturi contra 4.

Ședința s'a ridicat la orele 3 și 10 d. a.

Senatul a trecut la secțiuni.

Scrisoare din Roma.

O contesă răpită de briganzi. — Anul trecut a fost răpit contele. — O privire înapoi.

Roma, 29 Decembrie.

(Dela coresp. nostru). — Alaltăieri, 27 Decembrie n., lângă orașul Orvieto (120 klm. departe de Roma), s'a săvârșit un act de brigantaj contra persoanei contesei de Cahen, demn de povestirile fantastice de acum 200 de ani.

La vre-o 15 kilometri de orașul Orvieto familia contelui Cahen are o splendidă vilă.

Miercuri trecută, contesa de Cahen, a ieșit din vila sa pe la 3 după prinz și plimbându-se, a apucat drumul spre gară, așteptând automobilul lor, care cu puțin mai înainte plecase să ducă la gară pe un prieten al familiei, care petrecuse Crăciunul cu dâșii.

Așteptându-se se auză din moment în moment sgomotul automobilului ce se întorcea, contesa s'a depărtat destul de mult de vilă, și când a ajuns la un punct unde șoseaua face o curbă pe lângă o pădure, deodată i-a ieșit înainte un om, armat cu un revolver, și care i-a poruncit să-l urmeze că de nu, o împușcă.

Biata femeie, spăimântată de această agresiune, s'a supus banditului, care cu revolverul mereu întins spre dânsa, a dus-o în pădure, departe de șosea.

Peste câteva minute sgomotul automobilului a încetat să se auză, să se apropie, să se depărteze spre vilă, lăsând în puterea banditului pe contesă.

Acesta i-a cerut banii și bijuteriile ce avea la dânsa. Contesa nu avea nici una nici alta.

Atunci banditul i-a poruncit să intre într-o peșteră ce era acolo, și cum deschiderea peșterii era mică, banditul a împins-o cu sila și i-a dat și un picior în spate.

Din cauza loviturii și din cauza marelui emoții, contesa a leșinat.

Când s'a deșteptat din leșin, era noapte târziu (11 și jum.) și banditul veghea, cu revolverul în mână. Puțin după aceea, a auzit glasuri cunoscut: contele văzând că nevasta lui nu se mai întoarce, a dat alarma, și o mare parte din locuitorii cătunului din apropierea vilei, cu faclă și cu felinare, au pornit în căutarea ei.

Glasurile, după ce se apropiaseră, se opriseră, și se auzea bine, cum oamenii vorbeau, descurațați, să se întoarcă.

Banditul, șopti atunci contesei să nu sufle, că o împușcă, dar dânsa, adunându-și toate puterile,

Mergem puțină cale și'n fund de tot răsare din mulțimea florilor bordeiului moșului cu coajul înegrit din fum. Un câne ne-a simțit se vede treaba dinainte c'a și început să latre și să scoată pe Moș Gheorghe în pragul bordeiului. L'am văzut de departe cum și-a pus mâna streășină ochilor și repede a recunoscut pe prietenul meu și așa bătrîn cum e, saltând din plețele cărunte ne eși înainte, cu zâmbetul pe buze și plin de voie bună că s'a mai gândit și cineva la el. Ne stringem mâinile românește, îl întrebăm în grabă, suflând de oboesală, — de sănătate și cum se dedă cu viața acolo pe munte.

— Iaca bine moșule, bine nu zic ba, rău îi când plouă, atunci nu-i chip să faci nici un pas măcar din bordeiul meu.

În lăuntru bordeiului răcoros al lui Moș Gheorghe noi cinstim de bunăvenire cu tuiculița cam încălzită o leacă în geanta noastră de călătorie și prindem a mânca și noi cu poftă ca după atâta cale — din cima moșului. După masă întotdeauna voia bună crește și Moș Gheorghe cum îi din fire guraliv s'a așezat să mă descoase nu

cu șanturi îngrijite vin dela păscut turme de vite în sunetul neînchipuit de frumos al talangei, cu măgărușul încărcat cu zeghea și desagii ciobănașului în mijloc, prin praful ce răsare ridicându-se în sus, scormonit de piciorușele micuțe ale vitelor. La vecini, vâlvății de foc se înalță în mijlocul curții, sau în vre-un colț mai ascuns; gătesc cina de seară; copilașii micuți, în cămășuțe albe pătate de zeama vișinilor și verdele ierbiu, sorb cu ochii lacomi mireasma bucatelor și mămăliguței ce forfote în ceanul negru. Câinii stau cu boturile pe labe, cu nările căscate, adăstând cumînți începutul cinei... În odăița pregătită în grabă de buna ospitalieră mea gazdă, după o cină îmbelșugată, ce'mi poruncește să fac o preumblare prin curte — pe un pătuc moale am adormit curînd...

20 Iunie.

Astăzi m'am trezit din somn în plină zi. Prin perdelele lăsate se strecoară mănunchiuri de raze aurii-orbitoare. Am stat o vreme așa întins, cu mâinile dopă cap, într'o continuă visare. Cărute trec pe șosea în scârțaituri puternice și prelungi.

Prin vecini se aude gură multă, lătrături de câni și pe aproape tipătul acut al unui păun. Mă îmbrac repede și puțin după aceea cu pantalonii smulși în sus, sprijinit într'un baston de fag, în tovărășia prietenului Baicu o luăm cătră pădurea deasă ce înveșmântă creștetele roșcate ale dealurilor înalte. Ici și colo răsăreau câte o potecută ce mergea o vreme dreaptă apoi se pierdea în marea împetritată de flori de câmp, printre trunchiurile fagilor înalți, cu sumedenia de pasări ce ciripesc în razlee vesele de soare. În umbra pădurii apoi intrăm, în liniștea patriarhală, prin iarba rouată, prindem a cânta, și vocile curate în dimineața de vară răsună într'o atmosferă frumoasă, pierzându-se în depărtări. Coborim apoi o vâlcea scaldată în soare, prin fânețe înalte și margaretele albe, aplecându-ne și culegând fructul roș-lucitor și umed al fragilor ce umplea locurile de mireasmă îmbătătoare. Culegând, cântând și dând chibote pe cari mi-le înapoiază din când în când vâile așa de lămurit ne căm un deluț și de aci drept în șosea ce merge la Drăgăneasa la bordeiul lui Moș Gheorghe.

Ce poate fi mai frumos cadou de Crăciun?

O garnitură frumoasă de piele englezească!

Unde se poate cumpăra?

Cumpărătorilor vrednici de încredere se dă și pe rate, fără urcare de preț. — Aranjamente complete pentru dormitoare, prânzitoare, saloane și odăi pentru înțelegință. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese — Prețuri excepțional de ieftine. La cerere mergem chiar și în persoană spre a arăta albumul nostru bogat în mustre.

La fabrica de mobile: Székely és Réti, Marosvásárhely, Piața Széchenyi-tér 45.

în disperată poziție în care se găsea, dădu un țipăt puternic, și căzu iar leșinată.

Pentru ce banditul nu a pus în execuție amenințarea sa, nu se știe încă, dar când au sosit oamenii, banditul dispăruse, iar contesa a fost dusă leșinată în vilă, iar după ce s'a deșteptat, a povestit, ceea ce în puține cuvinte vă povestii eu.

Au pornit carabinieri și agenți de poliție, au bătut pădurea în sus și în jos, dar până acum n'au descoperit nimic.

Un detaliu: când banditul a sărit la contesă, i-a zis: „eu sunt unul din aceia care a oprit pe bărbatul tău anul trecut”.

Iată ce a pățit acum un an și jumătate contesa Cahen, nu departe de locul în care a fost răpită contesa.

Contele se întorcea în automobil când în mijlocul șoselei, trei pietre mari împiedecau circulația. S'a oprit, și pe când dânsul și cu șoferul se căzneau să dea la o parte pietrele, dintr'o parte și din alta a șoselei s'au ridicat doi oameni cu o brajii spoțiți cu negru cu puști în mână și fără multă vorbă, le cere „punga sau viața”.

Contele avea 200 franci și ceasul cu lanț de aur, dar bandiții nu s'au mulțumit. Au luat pe contele și pe șofer, iar pe șofer l'au trimis la vilă să le aducă 60.000 de franci, ca să-l poată libera. Se înțelege că au jurat că-i împușcă pe amândoi, dacă ar spune ceva carabinieriilor.

Șoferul a alergat la vilă, și s'a întors după puțin cu toți banii ce se găseau în casă: 2500 franci.

Briganzii, cu multă părere de rău, au trebuit să se mulțumească și să-l libereze.

A doua zi s'au început cercetările, dar nici în ziua de azi nu s'a aflat absolut nimic.

Dacă v'am povestit aceste fapte, nu însemnează că în Italia, în afară de portocali, mai înfloresc și briganzii. Ceea ce s'a întâmplat acum, sunt cazuri excepționale și nu trebuie generalizate, astfel cum nu se pot generaliza întâmplările cu banditul Pantelimon din Moldova, și care a dat atât de mult de lucru autorităților.

Este drept, că până mai acum vr'o 20 de ani, în Italia brigantajul era un ce foarte obișnuit, și în provinciile unde băntuiau briganzii, lumea trăia tot cu frica în sim, și dela apusul soarelui, nimeni nu mai avea curajul să iasă din casă.

A dispărut tipul de brigand, cu pelerina Jungă ce-l învăluia tot; cu brăul plin de pistoale; cu carabina în dreapta; cu barba neagră și creată și cu doi ochi strălucitori ca jeratecul, ce aruncau săgeți de ură sau de patimă de sub marginile pălăriei țuguiate. Pe scene, în operette sau în caricaturi, se mai văd din când în când astfel de tipuri, dar generația actuală, nu mai gustă umorul acesta, ne cunoscând briganzii decât din scrieri.

șagă, de pe unde sunt, ce școală fac, dacă mai am mult până să sfârșesc, pierzându-se apoi în aduceri aminte pline de învățăminte...

Când ne rentoarcem, seara a început să cadă liniștită și noi coborâm chiuind pe cărărița învărtită, devale spre satul ce a început să se învăluie în zăbranicul fermecător al amurgului de vară. Treceam apoi din piatră în piatră gârla din marginea satului și printre câține țepoase și dese intrăm în grădina caselor și apoi sus în curtea mare, în hămăitul cânilor lățoși ce se dau la noi ca la niște străini...

...Același întipărire plăcută ceși aduce acea mulțămire sufletească, greu de găsit o am și în astă seară. Simt ca nici odată căs mai vesel, mai mulțămît ca oricând de mine. Cu câtă voie bună mă așez în preajma măsuței încărcată cu de-ale gurii, n'o pot spune de loc. Și acum la lumina celor două lumânări, în preajma cărora se țes gânganii micuțe obosiți de drum mâncăm cât zece...

(Va urma.)

În unele regiuni din Italia, se mai vorbește și azi de isprăvile bandiților cari au haiducit prin acele locuri, bătând spaima în toți locuitorii, mai ales în cei cu oare care dare de mână.

Brigantul Biscarino, a dat de lucru poterele mulți ani, și nu au putut să-l prinză viu, ci l'au împușcat din sbor, pe când sărea după ferestra gazdei sale, vrând să fugă.

După Biscarino, a venit vremea de aur a brigantagiului, și Tiburzi, Ansuini, Menichetti și mulți alții, au rămas și azi de pomeneală, nu numai în familiile celor ce fuseseră călcați de el, dar și în toată Italia cu descrierile romantice ale isprăvilor lor.

Vă povestesc o singură ispravă a lui Tiburzi, ca să vă puteți face o idee de îndrăsneala acestui faimos brigand.

Se făcuse o poteră să prinză pe Tiburzi și mulți arendași ajutaseră pe carabinieri; dar dintr'o greșală, Tiburzi a scăpat. La această poteră, luase parte și un arendaș după moșia marchizului Gugbelni.

Tiburzi a aflat acest lucru, și după două luni dela această încercare — în care timp fugise din părțile acelea — s'a prezentat împreună cu locotentul său Menichetti, pe moșia marchizului. Era în vremea secerii și arendașul avea la seceră 200 de oameni, iar dânsul în persoană supraveghia munca, când iată i-se înfățișază Tiburzi împreună cu Menichetti.

Amândoi erau destul de bine cunoscuți de toți cei prezenți.

Arendașul a îngălbenit.

Tiburzi l'a chemat în gura mare, a scos pistolul și l'a pus să-și facă rugăciunea din urmă, în genunchi. A plâns bietul om, s'a rugat de Tiburzi pentru el și pentru familia sa: nimic. Menichetti, cu două focuri de pistol, l'a culcat mort la pământ, în fata celor 200 de secerători, cari nu s'au mișcat, înmărmuriti de îndrăsneala brigandului și de teama ce insuflă tuturor.

— Așa pedesește Tiburzi pe trădători! — a strigat brigandul și au plecat netulburată.

Acest fapt a pus pe gânduri guvernul și acțiunea de curățire a dat roade, căci de atunci, brigantagiul în Italia a dispărut, numai din când în când, se aude de câte o ispravă ca cea cu contele și contesa Caien, dar și acestea din ce în ce mai rar.

I. T. Alian.

Premiu literar.

— Concurs. —

În conformitate cu dispozițiile pentru administrarea fondurilor și fundațiilor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, se publică concurs pentru „premiul Andrei Murășan” de 300 cor. pe anul 1911.

La concurs se admite orice lucrare originală românească de cuprins literar, tipărită în Ungaria în cursul anului 1911, fie din sfera literaturii frumoase, fie o colecțiune de literatură populară.

Concurenții vor avea să înainteze până la 1 Aprilie st. n. 1912 biroului Asociațiunii în Sibiu (Str. Șaguna Nr. 6) cinci exemplare din lucrările lor. Premiarea autorului se va face în ședința festivă a secțiilor științifice-literare ce se va ține ca ocazia adunării generale din 1912.

Sibiu, 25 Decembrie 1911.

Andrei Bârșeanu,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu,
secretar.

Scrisori din București.

Scriitorii și masele populare. — Spiritul nou în presă. — Un exemplu frumos. — Șobolani și muște. — Nici o flecărie.

București, 16 Decembrie.

Cuceririle, pe cari adevărata literatură le face în masa cea mare a poporului, sporesc văzând cu ochii. Revistele populare simt nevoie de a se reorganiza, de a publica lucruri de valoare, abandonând producțiunile diletanților și ale naufragiaților, cari zadarnic bat da ani de zile la poarta revistelor cu un nume și autoritate. Literatura de senzație, romanele cu crime și învieri, nuvelele fără de nici o vlagă ale flecarilor, cu un cuvânt produsele literare, cari în loc de a întări moralul, au strecurat în suflete otrava, și-au pierdut aproape cu totul trecerea, de care se bucurau în anumite straturi ale populației.

Romanele tipărite de cutare evreu încep a fi înlocuite cu literatură de un nivel mai ridicat. O revistă a început chiar editarea unei biblioteci menite anume să înlocuiască acele romane, ale căror subiecte și eroine dedeau atâta de vorbit lelițelor dela mahala. În locul „crimelor de pe drumul de fier”, „misterelor Parisului” și altor năzdrăvănii, se citește azi cartea care cuprinde memoriile prințesei Racovița, care, cu toate elementele ei sensaționale, ca nivel și tendință prezintă incontestabil un progres.

Ceea ce este mai înbucurător este preferința ce se dă produselor literare ale scriitorilor noștri. Puși, prin ajutorul revistelor populare, în contact direct cu masele poporului, scriitorii noștri pot în chipul acesta exercita o influență binefăcătoare asupra sufletelor dornice de lumină, asupra acelor însetați, cari nu s'au mai uitat care este izvorul din care se adapă. Și nădăjduim că ei vor ști să-și facă datoria și, lăsând la o parte preocupările de ordin artistic, vor urmări în primul rând ridicarea și luminarea poporului. Trăim într'o vreme când fiecare trebuie să fie în primul rând un soldat, când, mai mult decât ori când conștiința națională trebuie trezită în suflete. Prin o literatură potrivită se poate ajunge acest scop. Și, pentru poporul nostru, aceia cari se vor dedica acestei munci își vor câștiga cele mai mari merite.

Dar nu numai în ce privește publicațiile literare se observă năzuința spre debarasare de greșelile trecutului. Ziarele, aceste cronici ale zilei de azi, tind și ele spre o reformă a spiritului, în care erau scrise. Știrile de senzație, aventurile scandaloase ocupă tot mai puțin. Chiar și discuțiile în chestiuni politice par a fi luat o formă mai urbană. Cuvintele încep a-și avea greutatea lor și dela un ziarist se cere în primul rând un capital de cunoștințe, iar nu un dicționar de ciofleării.

Se dă tot mai multă preferință chestiunilor culturale și literare. Mergând pe această cale, în curind se vor introduce discuțiile de principii, făcând să dispară tot mai mult personalitățile. Au fost discuții vehemente în timpul din urmă. Discuții provocate de motive serioase, cari au determinat opoziția din parlament să recurgă la mijloace neașteptate, ca cel petrecut ieri, când membrii opoziției au părăsit parlamentul. Dar nu s'a mai făcut uz de cuvinte triviale, de povești de tradare, de dicționare de mahala, de nici o flecărie.

E spiritul nou al vremii, care spune că în toate trebuie păstrată o măsură, că nu trebuie să riști nici o flecărie. Până nu poți dovedi un fapt, nu trebuie să-l lansezi și să încingi în jurul lui o discuție sălbatecă. E spiritul nou al vremii, care ne spune că nici o flecărie nu rămâne nepedepsită.

Spiritul acesta, dispărind din presa din regat, și-a găsit totuși un cuibar. Nu putea pieri cu una

Dacă vrei să-ți cumperi ghetete solide și bune, pălării, albituri și mănuși moderne, cu preț moderat, atunci adresează-te numai la prăvălia cea mai mare din Bihor alui

Mannhardt Jenő mai înainte **Leitner Lázár**, Nagyvárad, Zöldfa-utca Nr. 13

Cine ne părănește pe noi și noi îl părănim!

cu donă. Trebuia să lase ravagii în tot cuprinsul locuit de Români. Că astăzi îl vedem cuibărit la „Românul” e firesc, având în vedere oamenii, cari scriu la acest pamflet, pe care în timpul din urmă l'a tratat după merit chiar și o revistă din capitală, revista „Săptămâna politică și culturală” — ale cărei simpatii erau în deobște cunoscută pentru domni cari au știut să și-le piardă și cari acum amenință. Amenințarea e cel mult ridicolă, având în vedere pe cel ce i-a administrat lecția cuvenită.

Și uite câte exemple frumoase de muncă cinstită vedem și azi, când persoane de o cinste dubioasă, după ce au format clientela cerșitorilor diferitelor instituțiuni, apar în public cu dicționarul învățat dela semenii lor. E vorba de un tânăr basarabean, student la universitatea din București, care a știut să-și găsească un mijloc cinstit de hrană, fără a recurge la cerșitoria națională, fără a cădea ca o pacoste pe cutare instituție, pentru ca mai apoi să se vândă unor stăpâni perverși.

Studentul A. Cătăraș plecat dela universitatea din Odesa, din cauza spiritului său de moldovean intransigent, a venit la București, unde, călcându-și pe conștiință, date fiind cunoștințele lui, ar fi putut ușor câștiga destul. El n'a făcut însă așa ceva. Ci, văzând că nu poate răzbi pe calea dreaptă, că i-se cer jertfe prea mari, a îmbrăcat frumos bluza de lucrător și acum lucrează la instalația caloriferelor unei clădiri din Calea Victoriei. N'a voit să se umilească. Și e mândru, că, muncind cu brațele poate să-și câștige hrana, iar în orele libere să-și vadă de studii. Ar fi putut probabil avea și el un loc la Ligă, dar nu l'a cerut. Ar fi putut și el face curte cutărui fruntaș dintâi dela el din Basarabia spre a fi angajat la te miri ce publicație din Chișinău. N'a făcut-o. Frumos exemplu pentru flecării cari se vând ca la mezat, cari își înclîpue că toți sunt din ordinară pănură din care sunt constituiți ei. E așa de frumos exemplul acesta pentru aceia, cari vor să-l înțeleagă. Frumos exemplu de cinste și onestitate sufletească la acest fiu al Basarabiei, unde credeam că lăcustele străine au corupt totul.

Firește, ca să avem astfel de caractere, trebuie să le cultivăm din vreme. Trebuie să se spună tinerelor generații că numai munca cinstită înfruptătește pe individ la stîmna societății. Nu trebuie să se încurajeze nulitățile, cari, ajungând la convingerea nimieniciei lor, le vedem apoi vânzându-se celui dintâi cumpărător spre a fi pus la cea mai înjosibilă muncă, spre a calomnia și minți și, conștient de nevoile în care a căzut, să nu aibă curajul a semna ceea ce afirmă. Dacă de pildă cutărui individ nu i-s'ar fi încurajat nici o flecărie literară, n'ar fi avut ambiția de scriitor și n'ar fi fost nevoit să vadă că n'aro pic de duh și deci nu s'ar fi vândut unor perverși numai spre a putea arunca și el cu noroi. Numai cât, vorba lui Caragiale, pierde o statuie ceva, dacă se așează pe ea o muscă venită cine știe din ce locuri? Dacă ar fi să sfărîmăm toate statuiele de răul muștelor, ar însemna că nu știm face nici deosebire între lucruri. Dacă de groaza șobolanilor plugarul n'ar mai sămăna, n'ar fi ridicol? Și ce de muște și șobolani pornesc zilnic din strada Zrinyi spre statuiele praxiteliane și spre ogoarele în cari cei curați la suflet au aruncat sămânța binecuvântată. A le da atenție ar însemna că tu însuți faci o flecărie.

I. U. Soricu.

O scrisoare a regelui Bulgariei către regele României. Regele Ferdinand a adresat o scrisoare autografă regelui României prin care îl asigură de sincera sa prietenie și îl informează că fostul ministru la Sofia, Diamandi, a lăsat cele mai frumoase amintiri în toate cercurile capitalei bulgare.

Această scrisoare a fost remisă regelui Carol de ministrul bulgar la București, Calinicof, într-o audiență specială.

Vlaicu la Regele Carol. Din București ni-se scrie: Inginerul și aviatorul Aurel Vlaicu a fost primit Joi în audiență de către M. Sa Regele.

Adunarea din Siria.

— Raport special. —

Perpetuarea „visului urât”. — Țăranii și spargerea solidarității. — Copitele... dlui Vaida. — Ceilalți oratori. — D. Cicio-Pop și dogele Venetiei.

D. Dr. T. Mihali în vorbirea pe care a ținut-o ieri, Duminecă, la frumoasa adunare românească din Siria, atingând foarte pe departe discuțiile și certurile din anul acesta a fost cât se poate de optimist. A spus că e firesc să fie și mici neînțelegeri între oamenii conducători ai nației noastre. Neînțelegerile aceste nu au însă un caracter prea grav, ele vor trece, așa că odată și odată ne vom aduce aminte de ele ca de un vis urât care a tulburat viața noastră națională. — D. Mihali putea spune mai bine: somnul nostru secular. Vor trece, a zis d. Mihali, și noi ne vom întreba: atunci pentru ce ne-am certat?

Las' că e foarte ușor să găsești motivul lărmănelor anului acestuia — d. Mihali n'avea decât să-i spună pe nume lipsei de energie și neactivității noastre politice, n'avea decât să categorisească sbuciumarea urâtă a dlui Vasile Goldiș, care și-a vârat toată ura lui pătimase în niște discuții cari puteau să rămână cu desăvârșire senine — dar d. Mihali, dacă a ținut cu orice preț să se pronunțe într-o adunare de țărani asupra acestei chestiuni, atunci trebuia să o lămurească pe deplin, să o desvăluie în toată gravitatea ei, să spună și d-za, care n'a contribuit pe față la discuțiile anului acestuia decât cu un slab interviu, cu ce-și motivează simpaticul optimism. Căci e foarte ușor să te constitui, așa netam-nam, în fericit îmblânzitor de situații. Dar d. Mihali nu numai că n'a lămurit aceste afirmații dodonice, ci pe sub ascuns a contribuit din greu la perpetuarea aceluși vis urât de care pomenea, a dat drumul, să zicem, impetuosității Magn. Sale dlui deputat Dr. A. Vaida-Voevod, desmințindu-și în chipul acesta tot ce a susținut cu o poză apreciazabilă de bătrân circumspect și senin. Președintele clubului nostru parlamentar era dator să lămurească pe țărani, cari după adunarea din Siria, ori n'au înțeles nimic din cele spuse de d-za, ori s'au depărtat induși în eroare asupra situației.

Cine a asistat la această adunare la care au participat unii dintre țărani noștri cei mai priecpuți, s'a putut convinge nu numai că poporul nostru dela sate nu este accesibil pentru certuri, dar el nici nu poate să înțeleagă fina țesătură de intrigi și minciuni îndrăznețe cu care a învăluit ziarul „Tribuna” d. Goldiș et comp. Cu judecata lui rudimentară dar cinstită el nu vede decât ce se poate vedea. El estește organul popular al „Tribunei”, se însufletește de ideile naționale cuprinse în el și atâta tot. El nu a trecut cu mintea și cu sufletul prin atâtea ape ca d. Goldiș de pildă, el judecă cu elemente cunoscute și nu se poate lăsa dus de fantazia perfidă tip Goldiș, pe care nu o poate avea.

Am fi voit să auzim ce ar fi zis acești țărani cu inimile curate, dacă ori care dintre oratorii de ieri ar fi vorbit despre „Tribuna” așa cum se scrie la organul autorizat. Am fi voit să auzim ce ar fi zis acești țărani cari și-au făcut educația națională citind ziarul nostru. Sentința lor, suntem siguri, ar fi tulburat mult senina contemplație a președintelui clubului nostru parlamentar și cuvântul răspicat ar fi căzut greu în cumpăna situației. Așa cum s'au dat ieri atacurile împotriva „Tribunei” ei bietii n'au avut nimic de zis.

Când a fost vorba de trădători, ei și-au spus prin întreruperi grave osânda lor asupra lui Mangra, când s'a vorbit de lupi cari atentează la solidaritatea partidului național, ei l'au osândit pe același Mangra, după buna lor știință, singurul lup adevărat.

În cazul acesta, se va întreba orice om cu judecată, pentru ce se face risipă de varbe asupra acestei chestiuni? Răspunsul nu e tocmai greu: pentru crearea aparenței că poporul aprobă ținuta organului autorizat și a comitetului național față de „Tribuna”, pentru exploatarea urâtă a acelor aplauze cu cari țărani noștri binevoitori în-

cununează orice vorbire ce li-se spune, fie cât de nebulosă și neînțeleasă pentru ei.

Desvăliți intențiunea lor adevărată, se înțelege, nu ne mirăm că d. de Vaida-Voevod și-a făcut datoria. Magnificența Sa, după ce a vorbit puțin despre sufragiul universal în termeni cunoscuți și într-o formă în orice caz mai bună decât d. Mihali, care nici acum n'a dat divorț nemorocitelor „tovarăș”, „ocăziune” și „pusăciune”, a început prim o profecție care trebuia să mire pe orice om, dar trebuie să-l și indigneze. D. Vaida, cu o siguranță care nu se poate întemeia decât pe o îndrăzneală de om absolut nesocotit, a profetizat țăranilor sirieni că la alegerile viitoare, candidații partidului național vor primi contracandidați români. Acești candidați nu vor afirma că nu sunt aderenți ai partidului național, dar vor spune că acei oameni cari sunt candidați de oficialitatea partidului s'au dovedit de oameni slabi, căci n'au făcut nimic pentru popor, ei vor sgândări instinctele țăranilor noștri făgăduindu-le sentiri de dări și alte bunuri materiale.

Cesa voit d. Vaida cu această profecție vrednică de un habotnic care nu și dă seama de ce vorbește, nu poate să știe nimeni. De unde și-a scos d. Vaida măcar indiciile unui astfel de fapt care ar fi să urmeze? D. Vaida este dator să răspundă, căci este și un public românesc care și cere socoteală pentru tot ce vorbești.

Ca să arate cât de greu e să fii deputat și cât de puțin poți să realizezi în această calitate, d. de Vaida-Voevod a invocat o sută și o mie de motive. A arătat că un deputat român trebuie să și jertfească liniștea și situația materială, etc. etc., dar a arătat și grozava greutate cu care se poate spune o vorbire în parlamentul unguresc. Mă rog, cât eroism îți trebuie să spui un discurs în parlament în care numai cinci oameni sunt pe partea ta și atâtea sute împotriva. Întreruperi, injurături și alte belele, cari în cinstea bunilor noștri țărani vor fi luat proporții îngrozitoare: Mă, cinei împotriva celor patru sute! Aici d. Vaida a fost tare de tot. O mică greșală totuși a făcut: a fost invențios față de condeputații săi Șerban și Demian. Despre d-nealor a spus că numai ici-colea se arată prin casa țării. Aceasta ca să învedereze și mai mult micul număr al românilor în parlament.

D. Vaida și-a terminat atacul pieziș împotriva „Tribunii” vrednic de nobilitatea d-sale. A folosit o pildă care se cere fixată pentru vecinicie. D. Vaida a intrat în regnul animalic ca să însufletească pe țărani.

Întocmai pe cum o stavă de cai, a zis d. Vaida, când este atacată de o haită de lupi, se stringe roată, întoarce copitele dinapoi și mută fălcile lupilor flămânzi, așa și d-voastră, iubiți țărani, când se vor apropia acești lupi spîrgători ai solidarității naționale (viitorii candidați împotriva candidaților partidului național; ar fi să fie oamenii „Tribunei”) de voi, să vă strîngeți rîndurile și să-i loviți cu putere unită să le mutați fălcile. A doua oară nu vor mai încerca.

Această pildă a dlui Vaida, incontestabil, este foarte... superioară, iar oamenii grupați în jurul „Tribunii” au de ce se teme. Cât mai curînd d. Vaida și prietenii lui își vor ridica... picioarele și... le vor muta căpriorii.

Afară de d. Mihali și d. Vaida au mai vorbit și dnii Dr. Șt. C. Pop, Vasile Goldiș și Dr. V. Bontescu. D. Dr. I. Suciu încă a fost la adunare, dar ne-a lipsit de plăcerea de al asculta. Au mai fost din Arad și dnii Dr. Iustin Marșieu, Dr. Corneliu Iancu, dar și ei s'au mulțumit să aplauzeze numai. Vasile Goldiș a spus lucruri spuse și de altădată, s'a ferit să atingă cu un singur cuvânt măcar certurile d-sale, se vede că a ajuns mare diplomat de-o vreme încoaci, a prevestit însă țăranilor și maghiarizarea bisericii românești, întocmai cum s'a maghiarizat justiția, administrația și în parte și școala noastră. Icoana aceasta neagră a dlui Goldiș a stârnit energice protestări din partea țăranilor și dat prilej dlui Bontescu să picure o rază de nădejde în sufletele lor amărite. D. Bontescu a arătat istoricește începuturile dezvoltării noastre, a lămurit că puterea statului dușman nouă nu este atât de mare încâ să împiedece deplina noastră desrobire. Votul universal va trebui adus odată și atunci noi vom avea posibilitatea să ne întărim.

Di Dr. Șt. C. Pop care și-a spus darea de seamă a fost surprinzător de scurt. Să fie cauza puțină însuflețire cu care l-au primit țărani la tribună? D-sa a arătat lupta noastră parlamentară și a făcut apologia adunărilor noastre populare. Și d-sa și-a terminat discursul cu o pildă asupra solidarității. Deși e democrat get-beget, totuși a fost mai... nobil în alegerea ei. D. St. C. Pop a adus o pildă din istoria Venetiei scoțând din trecut o pătanie a unui doge oarecare.

Cică pe doge trebuiau să-l salute toți cetățenii Venetiei. Pe un doge tânăr, întâlnindu-l tată-său, n'a voit să-l salute. Cum să te salut, când ți-s tată, a zis bătrânul. Dogele și-a arătat insigniile și a zis: Tată trebuie să-ți ridici pălăria. Nu mă saluți pe mine ci saluți Venetia!

Asta ar fi să se interpreteze așa. Domnul Dr. St. C. Pop ar fi să fie dogele, iar „Tribuna” tatăl d-sale. D. Pop ar fi să treacă cu pași majestuoși pe câmpul gloriei române și întâlnind „Tribuna” iar zice: Tată, trebuie să mă saluți, căci în mine saluți nația românească.

— !

Vă mirați? Nu vă mirați. D. Dr. St. C. Pop a spus un adevăr și nimic mai mult. Într'adevăr „Tribuna” este tatăl politic al dlui St. Pop și ai soților lui de astăzi. „Tribuna” i-a ridicat la rangul de dogi ai partidului românesc.

Poate că d. Pop a ales prea puțin inteligent această reminiscență a lecturilor d-sale bogate, dar ea vine deminune... „Tribunii”, chiar și atunci dacă ea nu ar fi în adevăr „tată”. Legea sau obiceiul acela al Venetiei a fost un obicei sau o lege medievală, iar „Tribuna”-tată eu în-găduiala dlui Pop și a nației românești mărturisește principii cu mult mai democratice decât să o introducă în viața noastră.

Cam aceste ar fi de însemnat din adunarea dela Șiria, care a fost prezidată de d. Dr. Hotărăm, avocat în localitate. Țărani cari s'au prezentat în număr foarte frumos, în curate haine albe de sărbătoare, prin intreruperile lor inteligente s'au dovedit un element foarte bun, poate cel mai bun din câte avem noi.

Chestia școlară din comitatul Hunedoarei.

— Un preot trădător. —

Primum dela părintele Zaharie Tilicea din Vaidei, tractul Orăștiei, următoarea scrisoare despre școlăle de acolo. Din ea, cât mai ales din documentele pe cari le publicăm în traducere fidelă, se constată că preotul greco-catolic din Vaidei, Iosif Popovici, prin scandaloasele denunțări făcute forurilor străine, e un trădător al cauzei noastre școlare, pentru care merită să fie stigmatizat de toată suflarea românească.

Iată scrisoarea părintelui Tilicea, după care, dăm documentele, cari stau în legătură cu ea:

Domnule Redactor!

Am citit cu atențiune articolul prim din Nr. 257 al „Tribunei” „Chestia școlară în comitatul Hunedoarei”. Se zice acolo, că în decurs de patru ani s'au închis nu mai puțin de 134 școli ortodoxe române.

Intro multele întrebări făcute se amintește „Ce au făcut mulțimea de preoți și protopopi în această chestiune?” Pe coloana a treia alineatul ultim zice: „Una e în mare parte și a conducătorilor locali, clerici și mireni și, credem, s'ar aduce mari servicii cauzei noastre obștești, dacă lucrurile acestea s'ar discuta în ziaristica noastră, fără nici o rezervă față de cei vinovați”.

Dle Redactor! Ca să vă documentez cine sunt vinovații permiteți-mi să vă descriu jurstările dela școala noastră din Vaidei, tractul Orăștiei al comitatului Hunedoarei, deși nu este închisă pă-

nă acuma, dar este amenințată a se închide. Suntem o comună destul de mare, amestecată, pe lângă cele 1471 suflete gr.-or. mai sunt și 150—160 suflete gr.-cat. Copiii obligați de a frecventa școala de toate zilele variază dela 205—215. Intre aceștia 15—17 și gr.-cat. De când există școala noastră anul 1856, gr.-cat. au beneficiat de instrucțiune în rind cu gr.-or. Nu au contribuit cu nimica gr.-cat. la salarul învățătorilor, 2 la număr, și la susținerea școlii, pentru că învățătorii au avut salarul de 1200 cor. votate din alodiul comunal.

Până la legea apponyană au fost salarizați de ajuns cu atâta, de atunci încoace însă a trebuit să-i salarizăm după preserisele acestei legi. În anul trecut am fost nevoiți a face aruncul de 5% pe locuitori și prin urmare și pe gr.-cat. cari încă beneficiază de instrucțiune în rind cu noi. Aceasta însă nu-i convine preotului greco-catolic Iosif Popoviciu, și face proteste pe la pretură ca gr.-cat. să nu solvească cele 5%. În anul acesta având în vedere că gr.-or. pe lângă salarul de 1200 cor. dela comună, mai solvim întregire până la 1000 cor., pentru 2 învățători 800, relut de cvartir 400 cor., susținerea edificiului școlar cu aparatele și revizitele necesare se sue la 200 cor. Pensiuinea alor 2 învățători 48 cor., diurne la conferințe 20 până în 30 cor., afară de altele fac laolaltă 1468—1478 cor.

Această sumă repartizată pe elevi s'ar veni pe unul peste 6 cor. Noi am aruncat pe un elev gr.-cat. numai 5.50 cor. Dar ce să vezi, preotul gr.-cat. nu lasă să plătească greco-catolicii și protestează pe la pretură, că el va instrui elevii lui, îi va trimite la școala învecinată din Romos.

Protejat de prim-pretorul, — pentru că el, preotul, este cavent pe o sumă de bani la prim-pretorul, — se opune la toate celea.

Aceasta ar mai fi cum ar fi, dar susnumitul preot cu credincioșii, face recursuri în fiecare an contra salarului de 1200 c. dela comună. Au făcut în anul 1909 și 1910, pe care vi-l prezint în copie autenticat sub J.

În urma recursului acesta ce-au făcut șovinistii dela comitat? Nici mai mult nici mai puțin, ei au aprobat și indus în buget, ca să solvească comuna 1200 cor. și pentru înființând școala comunală. Au mai făcut recurs și la preliminarul pe 1912, pe care însă nu l'am putut decopia fiind transpus la comitat.

Pe la începutul anului acestuia reprezentanța comunală ne-a votat 30.000 cor., zi treizeci mii coroane, — din plusofertul vânzării lemnelor din muntele comunal — pentru zidirea școlii noastre. Aceasta a făcut și mai mare rană asupra răutăciosului preot și haid la recurs, — pe care încă îl alătur în copie sub J.

Firește, comitatul respinge suma votată. Am recurat la ministru și și de acolo ni-s'a respins pretenziunea.

Mai înainte de a se portracta cauza la comitat și pentru ca doar își va retrage recursul, le-am făcut un imbiemânt, că le dăm dreptul, ca să-și aleagă un învățător, pe al treilea, fiind lipsă de 3 învățători, la care imbiemânt am invitat și pe protopopul lor.

Le-am lăsat dreptul ca să-l aleagă și plătească ei pe acel învățător, să moargă Dumineca și sărbătoarea cu elevii gr.-cat. la biserică și afară de timpul școlii să-l întrebuințeze cum știu ei. Le-am dat dreptul ca în scaunul școlastic să fie aleși și 2 membri gr.-cat.

Nu s'au învoit nici la aceasta, sub cuvânt, că el, preotul gr.-cat., însuși să dirigeze pe învățătorul său și să dispună și la instrucțiune asupra lui. O pretenșiune contra preseriselor pedagogice.

Am adus aceasta la cunoștința vicarului episcopesc gr.-cat. I. Boroș din Lugoj, dar până astăzi nu a răspuns nimica. Aș mai avea multe neajunsuri avute a le înșira, dar cred că sunt destule acestea.

Un preot ca acesta nu am mai pomnit, pentru că mai sunt și în comunele învecinate preoți gr.-cat., dar așa șovinist gr.-cat. ca acesta nu! În răutatea lui nemărginită, între martori, s'a exprimat: „Nu am ce pierde, dar să vă stric pe voi”!

Sub responsabilitatea mea, Vă rog Domnule Redactor, dacă este posibil — a da aceasta publicității, ca să știe tot natul de Român, cine este cel mai mare contrar al școlii noastre.

Dacă cumva Vă voi fi molestat, Vă voi fi

scârbit, Vă rog, în interesul școlii noastre, iertați-mă.

Vaidei, la 10 (23) Decembrie 1911.

Cu distincă stimă:

Zacharia Tilicea,
preot gr.-or.

Onorată comisie administrativă,

Fiind acea rubrică din bugetul comunei Vaidei stabilit de reprezentanța comunală în ședința dela 26 Noemvrie a. c., care se referă la școala confesională gr.-or. rom. nu numai vătămătoare ci și păgubitoare, ne luăm voie a înainta, în timpul legal, următorul

Recurs.

Rugăm autoritățile superioare concernente să binevoiască a anula acea hotărâre din motivele următoare:

1. Înainte de toate trebuie să dăm expresiune scandalizării noastre, că, cu toate că On. comisie administrativă a ordonat prin hârtia Nr. 3824—1909 înființarea școlii comunale, reprezentanța comunală totuși a decis cu majoritate de voturi ștergerea din buget a lefurilor învățătorilor confesionali.

2. Confesiunea gr.-or. stă bine și dispune de o avere mare. Numai la „Ardeleana” și la „Dacia” are depuse vre-o 14—18.000 de cor. În afară de aceea apoi mai capătă ajutor dela universitatea săsească, iar în anul acesta a mai pus în sarcina locuitorilor noștri și cele 5% dare de cult. Cu un cuvânt ea nu e avizată la ajutor din partea comunei, aceasta rezultă și din aceea, că de 20—30 de ani, de când există școala, n'a înființat fond școlar deosebit (dacă cumva nu-l va fi înființat acum în anul din urmă) ei venitul l'au dat totdeauna fondului bisericesc, iar acum a dobândit sub diferite titluri atât dela comună cât și din alte locuri ajutoare. Și din pedepsele pentru absenții s'ar fi putut stringe un frumos fond de bani pe seama școlii, dacă acestea s'ar fi administrat cu sentimente sincere.

3. Confesiunea ar fi putut face și până acuma o școală corespunzătoare, iar nu să infunde peste o sută de copii într'o sală, în care, pe baza legii, nu încap decât 40 de elevi.

4. În privința ridicării școlii comunale s'a dat și ordin, pe seama ei s'a și ales, în baza ordinului dlui prim-pretor Nr. 1390—1910, scaunul școlar — așa că, deși până acum nu știm ca aceasta să se fi aprobat, — ceea ce sperăm —, nu e nici un motiv ca să nu li-se ia învățătorilor salarele în buget.

În sfârșit avem onoarea a mai aminti că, dată fiind împrejurarea că învățătorul confesional Vasile Basarabă, care are mare trecere în reprezentanța comunală, a votat și el contra salarului învățătorilor comunali, deși el sperează să ajungă învățător comunal, — că preotul gr.-or. Zaharie Tilicea a spus palem et publice într'o vorbire agitatorică ținută în adunarea comunală, că școala confesională e mai bună, fiindcă în ea nimeni nu poate scurta limba maternă, după cum îi place, cum se întâmplă aceasta în școlile comunale, — și că, în scopul de a exercita prin vorbirea lui o influență și mai mare asupra membrilor reprezentanței, a citat din poeziile unui mare și vestit poet român cuvintele: „Cine-a îndrăgit străinii, mânca-i-ar inima câinii” (Eminescu) la cari cuvinte controlorul cereual cerind lămuriri că ce cuprind, preotul a răspuns că „cuprind numai ce e scris în lege”, cu toate că legea nu citează nici un cuvânt din poeziile lui Eminescu, — zicem: date fiind toate acestea, nu e nici o mirare, că reprezentanța comunală a respins votarea sumei de 1200 cor. ca salar pe seama învățătorilor comunali și a admis votarea pe seama învățătorilor confesionali.

Considerind acestea rugăm On. comisie administrativă să binevoiască a șterge din buget cele 1200 cor. votate ca ajutor pentru învățătorii confesionali și a da ordin ca această sumă să se voteze pentru învățătorii comunali.

Vaidei, în 30 Noemvrie 1910.

Iosif Popovici (preot gr.-cat. rom. N.R.) Ion Danilă, Ion Ciuciu, Iosif Heasa.

În conformitate cu originalul.

Vaidei, 10 Dec. 1911.

Alex. Danilescu,
notar.

On. comisie administrativă,

Fiind hotărârea reprezentanței comunei Vaidei, adusă în ședința din 21 Martie a. c., pentru comuna noastră nu numai vătămătoare, ci și păgubitoare, avem onoare a înainta, în termenul legal, următorul

Recurs.

Considerând că înaltul ministru de agricultură, bazat pe arătarea on. comisiei silvanale a comitatului Hunedoarei Nr. 1013/1/2 din 1904, prin ordinul său Nr. 60818/1/2 din 1904 a permis vinderea pădurilor comunale numai cu condiția, ca din prețul lor să se întrebuințeze un procent corespunzător pentru scopuri silvanale, iar procentele rămase să se întrebuințeze numai pentru scopuri comunale — și cu toate acestea reprezentanța comunală a votat cu majoritate de voturi 30.000 cor. pentru ridicarea unei școli gr.-or. române;

Considerând că legea spune apriat, că dacă i-se dă ajutor unei confesii, și cealaltă e în drept a pretinde ajutor în proporția numărului credincioșilor ei, cu toate acestea petiția confesiei greco-catolice, prin care cerea deasemeni pentru scopuri școlare, suma de 10.000 cor., a fost respinsă, din motiv că în preziua ședinței (19 I. c.) notarul comunal, primarul, preotul și învățătorii confesionali, i-au înduplecat pe membrii gr.-or. ai reprezentanței, strinși de servitorii comunali, ca să voteze numai cele 30.000 cor., ba au făcut și aldămas cu rachiul, ceea ce a avut ca urmare că, în 21 Martie, când preotul gr.-cat. ca membru al reprezentanței, a spus: „dacă nu votați și confesiunii gr.-cat., apoi asta ați pus-o la cale numai așeară”, s'a ridicat notarul de pe scaun și s'a somat să iese afară (l'a alungat). Preotul, pentru a evita scandalul, a și ieșit, ei însă s'au folosit de ocaziune și, cu majoritate de voturi au votat 30.000 cor.;

Considerând că confesiunea gr.-or. a căpătat, sub titlul de ajutor, în fiecare an câte 1600 cor. din casa comunală, ba în anii trecuți a mai căpătat încă, odată 1600, și odată 300 cor, iar confesiunea gr.-cat. primește anual numai 100 cor. din aceeași casă comunală;

Considerând că biserica gr.-or. dispune de avere mare, așa că și-ar putea face școală și fără ajutor dela comună, și mai cu seamă

Considerând că on. comisie administrativă a comitatului Hunedoarei a dispus, prin hârtia Nr. 3824—1909, înființarea școlii comunale, și că acest ordin până acum nu și-l'a revocat, ba, în urma ordinului preturii din Orăștie, Nr. 344—1910, reprezentanța comunală a ales chiar și membrii școlii pe cari i-a înaintat spre aprobare, —

Rugăm pe on. comisiune administrativă să binevoiască a anula hotărârea, prin care reprezentanța a votat bisericii gr.-orientale suma de 30.000 coroane pentru școală — și a dispune ca să se ia în buget suma de 10.000 cor. pe seama bisericii greco-catolice, pentru ea și ea să-și poată ridica o școală corespunzătoare.

Vaidei, în 26 Martie 1911.

Ioan Ciuciu, Iosif Burcan, Ion Ciuciu, Ciuciu Vasilie, Nicolae Socol, Iosif Balan, Teodor Petru, Popovics József s. k. (preot rom. gr.-cat. N. R.) Ioan Bota, Vasilie Nistor, Ioan Ioaneș, Moisa Pricăjan, Daniiaș Ion, Irimie Vasilie.

Pentru conformitate cu originalul

Vaidei, 21 Dec. 1911.

Danilescu Al.
notar.

INFORMAȚII.

A R A D, 1 Ianuarie n. 1912

— **Ziua nașterii M. Sale Regina Elisabeta.** Ni-se anunță din București: Un Te-Deum s'a oficiat ieri la Mitropolie pentru ziua nașterii M. S. Regina Elisabeta, care a implinit 68 de ani.

La ora 12 d. P. P. Carp, prim-ministru și ministru de finanțe s'a dus la Palat și în numele guvernului a prezintat felicitări M. M. L. L. Regele și Regina oferind Suveranei un frumos buchet de flori.

La palatul Regal s'au primit ieri numeroase telegrame de felicitări din toată țeara.

La orele 12 jum. s'a servit un dejun la Palatul Regal la care au participat toți membrii familiei Regale.

— **Arhiepiscopul suprem inspector școlar.** Ni-se scrie: Prea S. Sa D. episcop Dr. M. E. Cristea Sâmbătăla 17 (36) Decembrie însoțit de ref. școlar Dr. Iova a inspectat școala gr. or. română din Valea Boului, fiind mulțumit de rezultatul dovedit de învățătorul locului d. G. Sața. Făcând apoi vizitație canonică a aflat în ordine ș. bisericească, precum și arhivul parohiei condus de preotul V. Nicolaeviciu. Cei chemați înainte!

— **Dela Academia Română.** Membrii Academiei s'au întrunit Vineri d. a. sub președinția dlui Iacob Negruzzi.

La ședința a asistat și I. P. S. Pimen Mitropolitul Moldovei.

D. profesor I. Bogdan a citit o scrisoare a mitropolitului Moldovei Dosoftei, trimisă patriarhului din Constantinopol din acea vreme.

Scrisoarea a fost scrisă în rusește și tradusă în românește de d. profesor Bogdan.

Prin acea scrisoare mitropolitul Dosoftei cerea patriarhului, să-i trimită tiparnițe (caractere de tipărit) slavonești pentru tipografiile cărților bisericești de pe la diferite mănăstiri din Moldova.

D. profesor N. Iorga a făcut o comunicare privitoare la Mănăstirea Neamțului în legătură cu domnia lui Ștefan cel Mare.

D. sa a făcut un foarte amănunțit istoric al zidirii mănăstirii Neamțului, însoțit de diferite observații din cercetările sale personale.

D. Iorga a amintit și de primii cercetători ai documentelor și inscripțiilor dela mănăstirea Neamțului și îndosebi a insistat asupra lucrărilor fericitului episcop de Roman Melchi-Sedec.

D. sa a arătat că în parte, cetirea documentelor și a inscripțiilor a fost făcută greșit, cetind în parte documentele cetite și scrise în mod greșit. În partea doua a comunicării sale d. Iorga a vorbit în linii generale de mișcarea religioasă din secolul XVIII-a.

D. sa a amintit de activitatea episcopului Macarie care a zidit mănăstirea Râșca, arătând că episcopul Macarie care până la zidirea mănăstirii Râșca lucra pentru înflorirea mănăstirii Neamțului, dela acea dată, a părăsit-o cu totul, îngrijind de mănăstirea Râșca.

Terminând comunicarea sa, d. Iorga a amintit de neamul Tăuților foarte cunoscuți în întâia jumătate a secolului al XV-a și din care se trăgea și fericitul mitropolit Teodosie Burbovschi care a păstorit în timpul domniei lui Petre Șchiopu.

Azi în județele Botoșani și Suceava există încă urmași de ai Tăuților, însă foarte săraci, deși sunt cu adevărați boeri. Această ultimă parte a comunicării a fost publicată de un ziar din Bucovina, și pe care am găsit-o destul de importantă, a adăugat d. Iorga.

Ședința a fost ridicată la orele 4 d. a.

— **† Aurel Beleş.** Familia regretatului Aurel Beleş publică următorul necrolog: Cu inima frântă de durere aducem la cunoștința rudeniilor și cu-Beleş, stud. în medicină, azi în 28 Decembrie st.

noscuților, că iubitul nostru fin și frate, Aurel n. 1911 în etate de 22 ani după scurte suferințe a trecut la cele vecinice.

Budapesta, 28 Decembrie 1911.

Odihnească în pace!

Ioan Beleş, Aurelia Beleş n. Rácz, părintă. Dr. Eugen Beleş, Felicia Beleş măr. Rozványi, frate și soră.

— **Porniri bune.** Cetim în „Unirea”: Primire următoarele șire: În parohiile greco-catolice aparținătoare diecezei Gherla și anumit în Nușfalău, Serling, Santiona, Budacul-rom., Bagla, Monor și Birla s'a oprit la înmormântări și la festanii beutura de vinars, vin, bere, ca pomană pentru mort, și ca pomană pentru mort este de a se da numai mâncare sau altceva, cine ce va voi din prisosința rodurilor lui.

S'a făcut lucrul acesta la inițiativa protopopului Ioan Pop din Nușfalău încă în anul 1910 prin Noemvrie, fiindcă s'a observat că poporul nostru e cuprins de o anarhie morală, s'a observat că adevărata pomană trece în abuz, se spseau sume colosale pe beutura, se spesa mai mult pe beutura ca pe mâncare, s'a observat că se îmbogățeau străinii și se demoraliza poporul nostru, așa încât mai de-a rândul auzeai, că dacă nu dă beutura nu-i primit, nu-i iertat, trece în credință deșartă ca și cum ar fi necondiționat de lipsă beutura pentru iertarea păcatelor.

— **Răscoală agrară în Bucovina?** Ziarele din Viena publică următoarea telegramă din Cernăuți: „Din Visniț se anunță că o ceată de 1000 țărani, — cei mai mulți din comuna galițiană învecinată cu Sloboda, — a năvălit în satul bucovinean Ispas, punând cu forța stăpânire pe o întindere de vre-o 200 hectare de pământ. Intervenind jandarmeria, aceasta a fost primită cu pietre și cu lovituri de sapă. Soldații au făcut atunci uz de armă. 6 țărani au fost uciși, iar mai mulți alții răniți.”

Față de știrea aceasta, se scrie din Cernăuți: Știrea despre revolta țărănească din Bucovina, nu corespunde realității. Faptele stau astfel:

700—800 de țărani din com. galițiană Slobodca au năvălit pe moșia învecinată Ispas, pe teritoriul bucovinean și au ocupat câteva hectare de pământ.

Năvălirea se datorește mai mult cerurilor dintre țărani, din cauza pământului ocupat.

Năvălitorii, pe lângă pământul țărănilor din Ispas, au ocupat și o parte din cel aparținând proprietarului moșiei.

Nu s'a făcut uz de arme, astfel că nu sunt nici morți, nici răniți.

Țăranii din Slobodca s'au retras singuri, fără să fie nevoie de intervenția forței armate.

— **„Chemarea”.** Cetim în ziarul din România: În cursul săptămânei viitoare, în pragul anului nou, va apărea în București o nouă revistă literară intitulată „Chemarea”. Noua publicațiune, călăuzită de spirital literaturii moderne din Apus, va apărea în forma mare, 16 pagini text, prețul unui exemplar fiind zece bani.

— **Apel.** În preajma Anului-Nou ne permitem a face un călduros apel către toți sprijinitorii culturii poporului român să binevoiască a și răscumpăra felicitările de Anul-Nou în folosul Muzicului Asociațiunii.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică
Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

Mijloacele materiale de care dispune Muzeul sunt așa de restrinse, încât înzestrarea lui înaintea foarte încet. Și aceasta e o mare pierdere pentru noi, căci prețioasele obiecte de mare însemnătate etnografică și istorică, cari sunt o comoară a trecutului nostru și tot atâtea mărturii ale vieții noastre culturale, dispar sau sunt adunate cu sârguință de străini. E timpul suprem să ne îngrijim ca cel puțin o parte dintre aceste comori ale poporului nostru să le adăpostim în muzeul primei noastre instituții culturale. Dacă contribuțiile pentru înzestrarea Muzeului ar fi mai mari, această instituție ar lua un avânt, care ne-ar face cinste.

Facem deci apel călduros către toți cărturarii români să contribuie cu sume cât mai mari pentru înzestrarea Muzeului nostru național.

Numele donatorilor se vor publica în ziare și în rev. „Transilvania”.

Sibiu, 25 Decembrie 1911. *Andrei Bârseanu*, prezident. *Oct. C. Tăslăuanu*, secretar.

— **Record aviativ.** La 10 Decembrie a sosit la New-York aviatorul american C. P. Rodgers care a stabilit cel mai mare record de distanță, căci plecând din San-Francisco, pe țărâmul oceanului Pacific, a străbătut deacurmiezișul toată întinderea Statelor Unite, spre a ajunge la New-York pe țărâmul oceanului Atlantic. Sborurile lui Rodgers au durat trei luni, dar scăzând întreruperile provocate de tot felul de accidente și incidente, el a sburat efectiv 3 zile, 10 ore și 14 minute, străbătând o linie aeriană de 6827 km. cu o viteză de 83 km. pe oră.

— **Mare nenorocire într'un cinematograf.** Din Londra se anunță că o mare nenorocire s'a întâmplat la Chestersfield cu ocaziunea unei reprezentații pentru cinematograf.

Într'un local al fabricii de filme se aflau 30 copii cari aveau roluri în piesa ce urma să fie fotografiată.

Un chibrit aruncat de un băiat fumător aprinse haina unei copile și peste câteva clipe toți copiii fură cuprinși de flăcări. Cinci copii au murit în cele mai grațioase chinuri. Mulți dintre ceilalți copii au suferit grave arsuri.

— **Amuțit de o lovitură.** În comuna Mikespercs, lângă Dobritin s'a întâmplat cazul următor: Tinerimea din sat a aranjat o petrecere. Voie bună și veselie până noaptea târziu, când intră în sală paznicul satului și spuse că ar fi bine, dacă acum s'ar imprăști. fiind timpul înaintat. Tinerii nu prea ascultau de vorbele paznicului, care își repetă încă odată somarea. La noua somare ieși din mulțime un fecior Horvát, și îi

răspunse, că ar face mai bine dacă ar pleca el. Se hărțuiră, până se aprinseră. Au început să se bată. Scăpând paznicul pe câteva secunde din mâinile feciorului, ieși luă ghioaga ferecată și lovi în cap pe adversar, care în urma loviturii a amuțit. Cu toate acestea paznicul i-a mai cărat câteva lovituri lăsându-l lungit la pământ. Paznicul a fost deținut.

— **Spion deținut.** Ziarul „Viek Novi” din Lemberg anunță, că poliția a deținut pe colonelul rus Dodonov, bănuț că ar face spionaj pe seama guvernului din Petersburg. Făcându-i-se percheziție domiciliară, s'au aflat mai multe acte compromițătoare, între cari schițe de pe forturi, etc. Luându-l-se interogatorului, Dodonov a recunoscut, că făcea spionaj, pentru care scop a angajat cu bani mulți, chiar și mai multe femei demimonde, cari intrând în relații cu ofițerii dela porturi aveau să gîrcească tainele. Declarația lui Dodonov a făcut mare senzație.

x **Atelier de fotografii artistice, de primul rang.** Rona și Kinast, Oraștie Văsar-tér nr. 4 (casele lui Hermann). Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Cei ce se provoacă la anunțul din „Tribuna” capătă 5% rabat. Fiți cu atenție la firmă.

x **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farakas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 8 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

x **Cadouri de Crăciun, precum sac pentru dame, de piele, mătase ori mătăritare, garnituri de călătorie, casete de cusut și pentru giuvaericele garnituri pentru manșetă și pieptănat, casete pentru parfumuri, oglinzi pentru toaletă, tabachere, portigări, portmonede și portfolii, binocle, pipe de chihlimbar, parfumuri venetabile franțuzești și englezești, păpuși și bibelouri precum și diferite alte articole se află în mare asortiment, cu prețurile cele mai ieftine în prăvălia lui Hegedüs Arad, Piața Andrassy 15.**

Recomandăm în atenția On. public, magazinul de pian Heldenberg, Sibiu, str. Cismădiei 9, cel mai vechi și cel mai de încredere dintre magazinele existente din țară, care desface pianele renumitelor fabrici străine.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

7 Ianuarie.

Teatru în Arad. Asociațiunea aradană secția plugarilor din suburbiul Pârnea — cu concursul elevilor dela școala din strada Fejsze, aranjează Duminecă în ziua primă de Crăciun, în salele casei naționale, petrecere împreună cu reprezentarea teatrală. Venitul e destinat pentru ajutoarea școlărilor săraci.

Inceputul la orele 7 și jum. seara. Invitații speciale nu se fac.

BIBLIOGRAFII.

A apărut și se găsește de vânzare la „Librăria Tribuna”:

»Calendarul Minervei« pe anu 1912. Prețul 1-25 Cor., 45 fileri porto recomandat

»Calendarul Poporului« (Sibiu) a 40 fil. + 10 fil. porto.

Calendare de lux (block) pentru masă și pörete cor. 1.—, 1.50, 2.— și 3.50 + 20 fil. porto, recomandat 45 fil.

Din

„RĂȘBOIU ȘI PACE”

celebrul roman al contelui Leo Tolstoi a apărut volumul II.

Prețul 1 coroană 20 fil.

Prețul volumului I este 1 cor. 50 fil. Ambele volume se găsesc de vânzare la „Librăria Tribuna”.

Volumul III va apărea în curînd.

Ilustrație de Crăciun și Anul nou bucată cu 8, 10, 12, 14, 16 și 20 fil. + porto.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Liviu Dumitrean, Boros-Krakkó. Am primit 10 cor. abonament până la 15 Februarie 1912.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

Leon Tolstoi.

187

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Prințeso, voința lui Dumnezeu se împlinește; trebuie să fii gata la ori ce, îi zise mareșalul nobletei care sosise în scopul de a le grăbi plecarea.

— Lăsați-mă, nu este adevărat! strigă ea cu necaz. Medicul voi și el s'o rețină, dar ea îl respinse și dete fuga în odaia tatălui ei.

Ea deschise ușa și bogata lumină a zilei răspândită în acea încăpere, mai înainte așa de întunecoasă, îi făcu frică.

Doica ei și mai multe femei erau acolo. Ele se dete-teră la o parte pentru a-i face loc să se apropie de pat. Bătrînul prinț era în aceeași pozițiune și fața lui palidă și severă o țintui locului.

— Nu, nu este mort, nu e cu putintă, își zise ea.

Ea se apropiă de tatăl ei, și, stăpînind spaima care e cuprinsă în sărută pe moșneag pe obraz, dar se retrase numai decăt. Își acoperi fața cu mâinile, apoi căzu în brațele doctorului care o sprijinea.

XXII.*

Tărâni din Boguciarovo se deosebeau în totul de cei din Lyssigori; ei aveau alte obiceiuri, purtau altfel de haine, și graul lor era deosebit. Bătrînul prinț îi lăudase pentru puterea lor de muncă, dar îi fusese cîndă pe ei pentru sălbătăcia lor.

Sederea prințului Andrei la Boguciarovo, cu inova-

țiile, cu spitalele, cu școlile sale și cu specificarea dijmii, nimic din toate acestea nu îmblănzise apucăturile lor; dimpotrivă, sălbătăcia lor, cum o numea bătrînul prinț, se întetise. Merou umblau svonuri printre ei că avea de gând să-i înroleze printre cazaci, ori că li-se ve impune o nouă religie, ori că va sosi un țar, care le va da libertatea. Știrile rășboiului și invaziunea lui Bonaparte se complica în mintea lor cu istorii de antechrist, de sfârșitul lumii și cu visuri de libertate.

Când sosi Alpatici la Boguciarovo, cu puțin înainte de moartea bătrînului prinț, el remarcă numai decăt o mișcare printre mojiici. Impotriva celor ce se întâmplau aiurea, țărânii de aici comunicau cu Francezii, primeau dela el proclamațiuni, pe cari și-le înmănuau unii altora, și nu fugeau la apropierea inamicului.

Alpatici află prin oamenii cari îi erau devotați că un oare-care mojiic cu numele Carp, care avea o mare influență asupra comunei, întorcându-se nu de mult dintr'o călătorie, povestea că soldații ruși jefuiau satele părăsite, pe când Francezii îi protejau pe locuitori. Alpatici mai află că un alt mojiic adusese din Vislukovo, unde sălășluiau Francezii, o scrisoare a generalului francez, prin care le declara că mojiicii nu vor păți nimic, și că pentru orice li-se va lua ei vor primi bani în schimb. Drept dovadă acestor spuse, mojiicul adusese o sută de ruble pe cari i-le plătise generalul pentru fin. E drept că mojiicul nu știa că rublele acelea erau false.

În sfârșit, ceea ce era mai grav, Alpatici mai aflase că în ziua când poruncise să se aducă trăsuri pentru bagajele prințesei, mojiicii se hotărîră într'o adunare a lor să nu dea nici cai nici căruță, ci să aștepte sosirea Francezilor. Cu toate acestea vremea de plecare se apropia meren.

Cu treizeci de ani înainte bătrînul prinț pusese în

capul mojiicilor din Boguciarovo un staroste, Dronușka. El era unul din acei țărani voinici la fizic și la morală, cari ajung la vîrsta de șizeci și șaptezeci de ani, fără să le albească părul, ori să le cadă dinții. Tărânii le era teamă de el, mai rău ca de boierul lor. Bătrînul prinț, prințul Andrei și întendentul lor îl stimau și îi numeau în glumă „ministrul”. În acești treizeci de ani de slujbă, nimeni nu-l văzuse vre-odată pe Dronușka nici beat, nici bolnav; după nopți de insomnie ori de muncă grea, el nu arătase niciodată o urmă de oboseală, și cu toate că nu știa scrie nici ceti, nu i-se întâmplase încă să uite nici cea mai mică socoteală, nici numărul punzilor de faină ce-i vindea, nici măcar un spic de grâu din nenumăratele proprietăți ale prințului.

Starostelui acesta îi poruncise Alpatici în ziua înmormântării prințului să pregătească doisprezece cai pentru trăsurile prințesei și optsprezece care pentru bagaje. Dronușka plecă ochii și nu răspunse. Alpatici îi numi pe cari îi cunoștea, poruncindu-i să le ceară lor care și vite de înhamat. Starostele răspunse că dobitoacelor țărânii aceștia erau ocupate aiurea. Alpatici numi alți mojiici, dar Dronușka îi răspunse că după părerea lui nu va găsi cai nici pentru bagaje și nici chiar pentru trăsurile prințesei. Alpatici îl privi pe starostele cu ochi pătrunzători și încreți din sprîncene.

El înțelese numai decăt că răspunsurile starostelui nu-i fuseseră dictate de propriul său sentiment ci de starea de spirit care domnea în comună. El mai știa că această comună bogată era împărțită în două taberi: aceea a boierului și aceea a mojiicilor.

(Va urma.)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „Apollo”).

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár

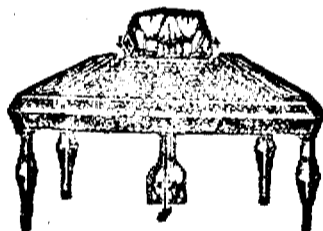
Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Főszl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate
și totfelul de articole. Prețuri solide.
Serviciu conștiințios. — Comandele
din provincie se execută prompt și
— francate în cel mai scurt timp. —

TIMBALE

cu organism pa-
tentat de oțel, dând
sunete rezonante și
foarte plăcute, —
se pot cânta și pe
râie. — Gramo-
foane cu plăci ar-
tistice, — vioare,
flaute, harmo-
nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii pri-
mite ca răsplătă. Inventatorul pe alului modern
și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,
kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Atelierul de dentică Radu Novák.

Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința
on. public românesc, că la 1 No-
vembre a. c. mi-am mutat atelierul
meu de dentică în

Szabadság-tér Nrul 5.

unde îl voi mări și aranja după
cerințele cele mai moderne. :: —

Cu toată stima:

RADU NOVAK.

Un candidat de avocat

cu praxă

află aplicare în cancelaria mea.

Dr Gheo ghe Drimba,
adv. Kóhalom.

Un candidat de avocat

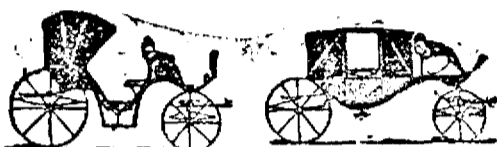
cu praxă, află aplicare la

Dr. George Roxin,
adv. Oradea-mare

Cine vrea să cumpere
vițe americane

„RIPARIA PORTATIS”

pentru altoit, să se adreseze preotului Petru
Pelle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

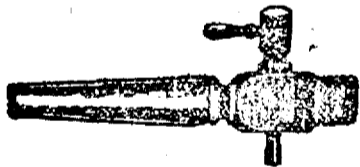
KIRÁLY LAJOS

ferar, dogar, șelar și lustruitor.
Aiud—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu pu-
teri motorice și lucrative bune, pentru
prepararea articolelor de *ferărie, șelărie*
și *lustruire* cu prețuri ieftine, dispunând
de un serviciu prompt, execuție modernă.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puter
de mașini în
Brașov, Strada Lungă No 45.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pine
pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi
dacuri, bile și popice pentru biliard și po-
picărie precum și totfelul de *picioare pentru*
masă, pelângă prețurile cele mai moderate
Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat.
— Lucrări de ornament. —

Cel mai mare depozit de încălțăminte din Lugos.

Ghete de box veritabil, schewreaux ori lac

elegante și solid lucrate, pentru domni 9
cor., pentru dame 8 cor. Pot fi cu și rete,
cu nasturi ori țără. Ghete de box pentru
dame numai 7 cor. Ghete de box pentru
copii dela 1—5 ani cor. 2:60, dela 5—10
ani cor. 3:60, dela 10—15 ani cor. 5:60
Ce ui-ce nu va fi multămit cu ghetele tri-
mise, i-se vor retrimite banii. — Cremă
și tocuri de gumă la fiecare pereche gratis.

EBERSTEIN HENRIK,
pantofar în Lugos.

Am onoare a aduce la cunoștința
Onoratului public călător, că am des-
chis în Seghedin (Szeged) hotelul

Grand Hotel Royal

Stau la dispoziția publicului 80 de
camere confortate cu încălzire cen-
trală și apeduct.

La gară și dela gară circulă
automobilul.

Pentru comportajul publicului pasa-
ger, este în hotel instalație proprie
de spălat cu aburi. — Prețuri ieftine.

Cu stima:

Dávid Sándor,

proprietarul restaurantului dela gară și pro-
prietarul „Grand Hotel-ului Royal”.

Desfacerea ieftină a firmei

ASZÓDY

ORADEA-MARE,

Strada Kossuth, (Palatul-Sas).

În vederea sărbătorilor de Crăciun, aduc
la cunoștința on. public din loc și pro-
vincie, că au sosit noi transporturi de
articole sudice și anume: *Curmale* cali-
tatea ce mai bună, *malaga* și *smochine*.
Castane de Tirol, *alune italienești*, și
nucl de Cocus, *portocale dulci*, *lămâi*
coapte, *fructe zaharosite*, *prăjituri pentru*
ceai, *ceai chinezesc* cea mai fină calitate.
Rum englezesc și francez; toate cu pre-
țuri moderate. — Ma e aso timent în
bomboane de Crăciun, *cofea prăjită*, tot-
deauna proaspătă, diferite compoziții din
8 feluri. — faceți comandă de probă!

Cu stimă:

ASZÓDY MIHÁLY,

Importor de cafea, ceai, bomboane și fructe sudice.
Nagyvárad. — Telefon 635.

P. T.

Subscrișii avem onoarea a face cunoscut On
public din loc și jur că **prăvălia noastră de
pește și fructe sudice**, care există de mai mulți
ani în casa noastră proprie **Strada Hirschner
No 4, am mărit-o** introducând și

mărfuri de coloniale și delicatese

Zilnic: Pește proaspăt; cafea proaspăt prăjită
faină și petroleu; totfelul de brânză.

Pelângă acestea purtăm și mai departe negoțul
de pește și fructe sudice.

Halva în engros dela 5 kg. în sus cu prețul
de 1 coroană 30 fileri per kg., — în toată ziua
proaspătă.

S'a început deja sezonul de pește sărat!

Prin mijloace suficiente și legături cu firme de
primul rang suntem în plăcuta poziție a oferi
Onor. public mărfuri bune și cu prețul cel mai
redus.

Rugăm deci pe on. public a face o încercare
și a să c nvinge de calitatea cea mai bună și de
prețul redus al mărfurilor.

În speranță că On public ne va da binevoi-
torul său sprijin semnăm

Cu stimă:

Frații Gingold.

Brașov.

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și infumetarea feței. — Înlătură petele galbene, bubele pricnuite de infierbânteli, sgrăbunțe și alte necurății de piele.

Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.

1 teglă 1 coroană.

„Ianer” pudră. E non plus ultra pudră. Bună la baturi, saloane și de zilnic folosă, care acoperă încrejurile și e cu totul nestricăcioasă. În culorile: roza, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer” apă pentru gură Bună pentru dinți scorburoși și gingii buretoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60, jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer” esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer” pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„Ianer” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă la comandă să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Ianer” apă care face părul blond

Pentru a vâpși în timp scurt, în băi, aurii, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros F6-ut 70.

Blănării !!!

precum: boauri (muff) tocure de picioare, — Jachete, după croiu englez și francez, berletuiești cu lână, etc. Reparări și transformări bune și ieftine se pot câștiga la

Nicolae Gruția,
blănar
Temesvár-Josefstadt,
Hunyadi-út 9.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am aranjat în Timișoara, Piața George Nr. 4. un modern

atelier dentistic.

Practica mea veche mă dispensează de o mai amănunțită recomanțare, augurându-mi în schimb încrederea în satisfacerea ori-cărei pretenții a pacienților. — Cu stimă:

Götzl Mór,
dentist.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Kolossvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurându-l totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Îți place să porți totdeauna haine curate?

Atunci cumpărați „Cassetta miraculoasă”, fabricația mea proprie, cu ajutorul căreia, cureți orice pată de pe haină, de culoare cât de sensibilă, precum pete de cerneală, poame, cafea, vâpseală etc. „Cassetta” aceasta nu este ca obiect de reclamă, ci rezultatul unor încercări de 35 ani. Este bine venită pentru orice familie, care ține la curățenie. — Costă 5 Coroane și ține ani întru-gi. Se poate cumpăra numai dela fabrica chimică:

GUSTAV SOLINGER,
Brassó, Strada Cimitirului Nrul 5.

Igaz Sándor,

mare depozit de clasornice, diferite articole și giuvaerice de diamant, brilliantine, aur și argint.

Arad, Andrássy-tér (Palatul Minorijilor).

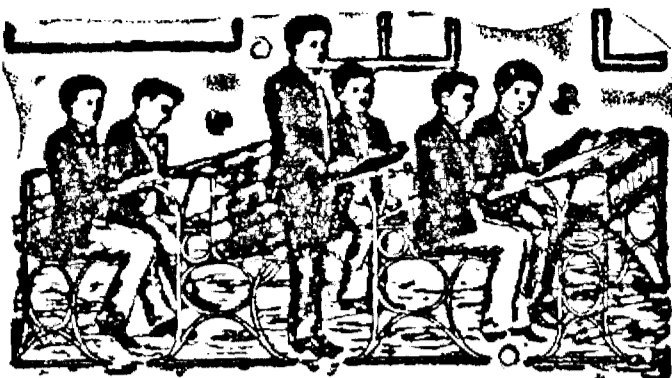
Își recomandă bogatul său depozit, asortat cu diferite articole pentru

Cadouri de Grăciun.

Despărțământ separat pentru articole de prima calitate de argint de China	Cia-uri de părete cu sunet de harfă și de clopot, în diferite culori și formate elegante.
---	---

Prețuri de tot solid fixate.

Fondat la 1902. Telefon Nr. 321.

Cele mai moderne
moblie de fier și aramă
 și cele mai practice
bănci higie- nice de școală
 și mobilarea lo- culințelor, hotele- tor, spitalelor și

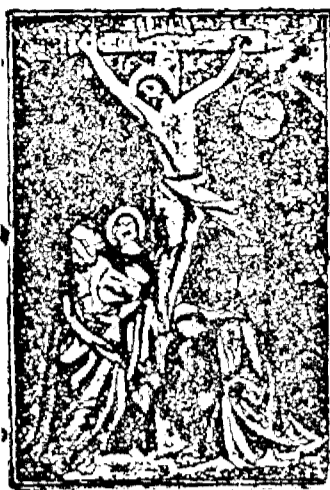
a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma- teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lfe- rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinări.

In 1904 a câștigat dela so- cietatea din Budapesta a văpsitorilor auritorilor și lăst unor lor diploma. —

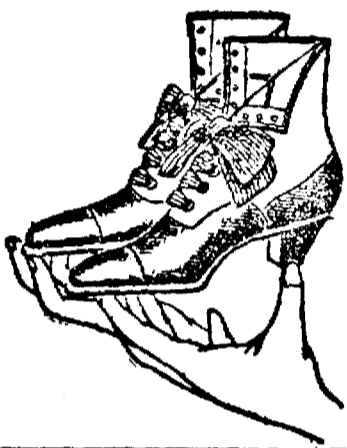
Taferner Antal

auritor de biserică și saloane
Versez, Temesvári-u. 20.

Primește spre executare, conform planul
 aurire și reparare, iconostas, a țară,
 s. mormânt, acoperiș de turnuri, aran-
 jamente bisericesti apoi pregătirea tuturor
 lucrărilor de branșa aceasta precum și re-
 pararea și vopsirea de nou a monumentelor
 deasemenea și orice lcoane bisericesti.
 La dorința pregătesc prespect; pentru
 vederea lucrărilor în provincă merg pe
 — — — speșele mele proprii. — — —
 Execuție promptă. Serviciu conștitanțios.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: GHETE AMERICANE ȘI
 FRANCEZE cusute cu mâna în
 atelierul propriu precum și GHETB
 GATA, format modern pentru băr-
 bați, femei și copii. *Galosi, ghete*
comode și pentru gimnastică. Mare
 magazin de gume renumite de Su-
 livan pentru tocuri la ghete și creme
 excelente. Ghete pentru picioare ne-
 regulate și bolnave le pregătesc
 după măsură. La comande din pro-
 vincie este destul a se trimite o
 gheată folosită. — Serviciu prompt.

Pregătesc

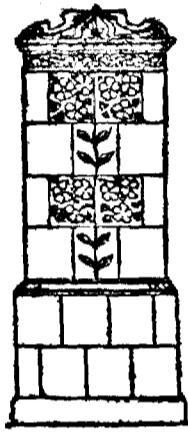
cupatoare de teracotă,

căminuri, vase, glastre,
 cu prețuri moderate.

Pentru durabilitatea lor garantez. Primesc
 și repararea cupatoarelor vechi și în provincie.
 Rugând sprijinul mult onoratului public:

Magyar István,

fabricant de căminuri și art'cole de lut
 Temesvár-Gyárváros, Kém-u. 16.

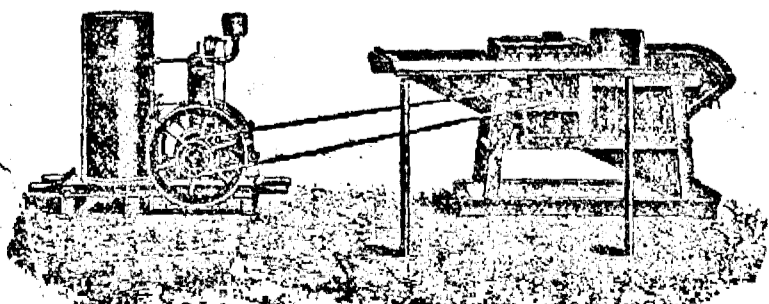
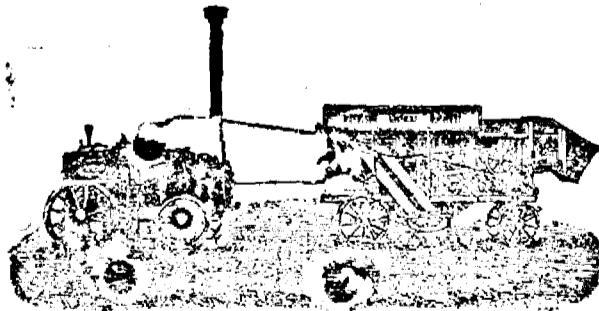
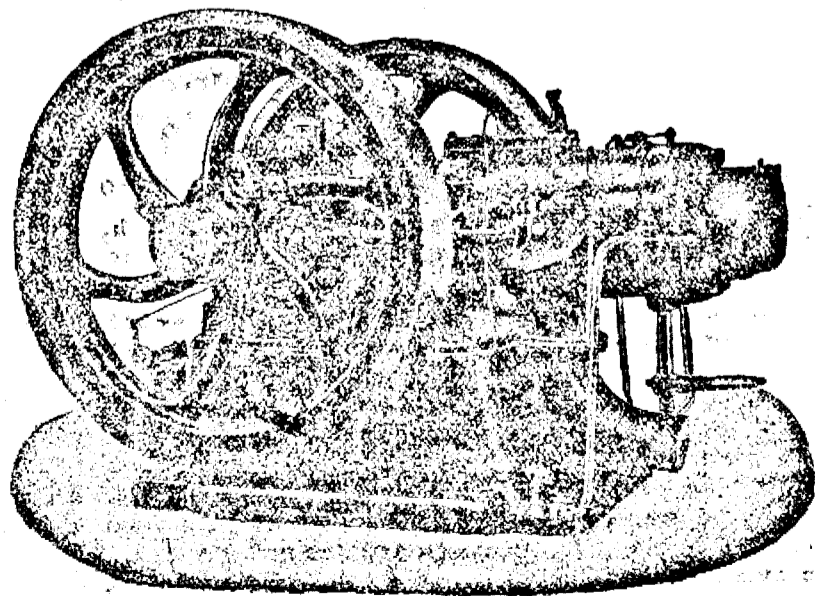
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și totfelul de mașini agri- cole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și totfelul de motoare cu benzin, cu oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele mai moderate și cu plătire în rate.

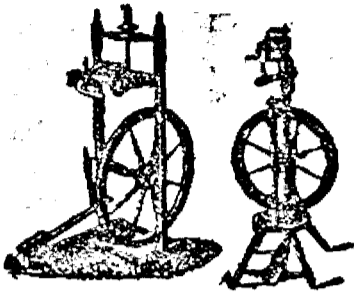
Cu garnituri pentru trie- rat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, e- ventual pentru primirea lucrurilor acestora și fa- cerea contractului

mergem la fața lo- cului pe speșele noastre.

Premiat la expoziția industrială din Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, să
află de vânzare la

Emil Krauss,

strungărie și atelier cu putere motorică.

Sibiu — Nagyszeben,

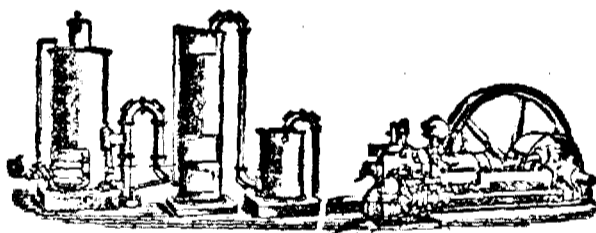
Margarethengasse Nr. 5.

Ori-ce roată ce nu merge bine să primește
înapoi.

Fabrica de tâmplărie instalată cu putere de mașini a lui Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szászváros) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie (mășerie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie. La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, mobile pentru camere de locuit, birouri, instalații pentru băcării, farmacii, mobilier pentru biserici și școli, din lemn bun și uscat, pe lângă prețuri convenabile. Planuri și modele se trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Garnituri de îmblățit cu benzină și ulei, motoare de benzină, ulei și gaz.

Construcție de mori:

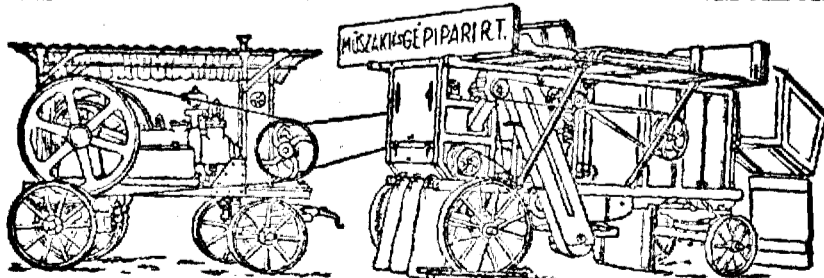
mori de rijnit și măcinat, teacuri de apă, instalații de apeduct, fântâni, pompe de totfelul. Prețuri deftine, condiții favorabile, garanții desăvârșite. Lămuriri specialiste, proiect de cheltuieli și preț curent se trimit gratis și franco.

Societate pe acții pentru industria tehnică de mașini.

Műszaki és Gépipari Részvénytársaság,
Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

Reprezentantul pentru Arad și provincie:

LENGYEL GYULA,
atelier de motoare și mașini
Arad, (Hal-tér) Szentpál-u. 1.

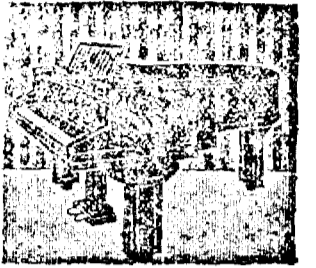
Pianuri sau Harmoniur

se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul
magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu Strada
Clăndăului 9.

(vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman).
Intemeiat la anul 1867 ca la prăvălie de pianuri
în Transilvania.

Mare deposit de instrumente nouă și
întrebuințate: pianuri, pianine, harmo-
niuri cu prețurile originale de fabrică.
Sortiment bogat de pianuri de în-
chiriat. — Plătire în rate după dorință.
Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Nici o damă să nu întârzie ași face

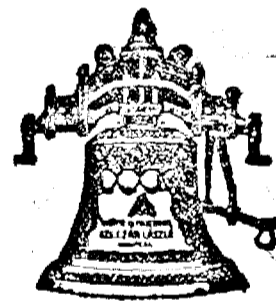

costumele precum și altă îmbrăcăminte pe stilul englez
și francez; pe cari le poate comanda la mine; garantez
pentru chic, lucru după jurnalele cele mai nouă.
Serviciu prompt! Pentru damele cari nu sunt din
loc, primesc și două probe la zi. — Se poate co-
manda și prin poștă la cari dau însușirile cele mai
urgente. Haine și costume de doliu să fac în 24 de ore.
Rugând pentru binevoitorul sprijin semnez cu stimă

George Rummel

croitor englezesc și francezesc pentru dame.
Nagyszeben, Str. Honterus Nr. 5.

Fabrică de clopote

Distinsă la expoziția
universală din Paris.

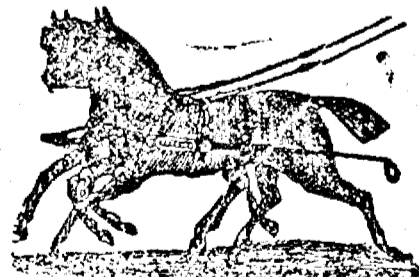
Szlezák László

fabrică p. turnat clopote, accesoriile
de turnuri și stativele lor

Budapesta, Frangepán-u. 77.
(Casa proprie. Lângă stațiunea tramv. electric).

Se recomandă pentru executarea ori-
căror lucrări din acest ram, ca turnarea
de clopote noi și vechi, pe lângă ga-
ranție de mai mulți ani, cu coroană de
fier invenția mea. Pregătesc statine
drepte și plecate pentru clopote.

Preliminare se trimit la cerere gratis
și franco. — La dorință merge și în provin-
cie pe spesele proprii. Execuție solidă.

Atelier de curelărie,
șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinioară Societatea curelărilor)

Sibiu — Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru cărotat, călărit, vânător,
sport și volă, poclăzi și procovături, portmonee și bretele
solide și alie articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate.
Deposit permanent în curele de mașini, curele de cusut
și legat, Sky (vârșob). — Recomandă pe urmă cei mai buni
jamper de piele fabricație proprie, pentru civili și militari,
cari stău strins lipite pe picior. — Reparările se execută prompt.
Mare deposit de hamuri pentru cal dela soierile cele mai
ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cal și
coferă de călătorie. — Comandele se execută conștiințios.